

SIIPIRIKKO 1/94

Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys r.y.

Julkaisija: Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys r.y.

Puheenjohtaja: Juha Miettinen Patotie 5 D 4 80160 Joensuu puh 821133

Varapuheenjohtaja: Hannu Huuskonen Karjamäentie 12 D 42
80230 Joensuu puh 137010

Sihteeri: Jukka Matero Matarakatu 15 80130 Joensuu

Rahastonhoitaja: Olli Virmajoki Huhtilammentie 401 82180 Huhtilampi
puh koti 792418 ja työ 167 5157

Muut hallituksen jäsenet: Harri Koskinen puh 803022, Kimmo Koskela Iiksenvaara
80260 Joensuu puh 33397, Rauno Nivanaho Hyväriläntie 13 80260 Joensuu puh 137277,
Jarno Sormunen Hyttitie 6 B 8 80170 Joensuu puh 896285

Lehden toimituskunta: Harri Kontkanen Jukajoentie 5 81235 Lehtoi puh 711865
(vastaava toimittaja), Juhani Hyttinen Sorvarinkatu 6 80160 Joensuu puh 821482

Tilausasiat: Lehti ilmestyy 4 kertaa vuodessa. Jaetaan jäsenille jäsenmaksua vastaan.
Jäsenmaksun suuruus v.1994 on 60 mk (opiskelijat 45 mk, perhejäsenmaksu 15 mk).
Siipirikon tilausmaksu v.1994 60 mk. Irtonumerot vuosikertaan 1981 asti 4 mk (juhlanumero 15 mk), vuosikerrat 1982- 5 mk + postikulut.

Yhdistyksen tili: SYP Joensuu 201620 - 337216/Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen
Yhdistys r.y./PL 119 80101 Joensuu. (Muut kuin jäsenmaksut osoitetaan tälle tilille; esim.
maksut irtonumeroista yms.)

Jäsenmaksutili: PSP KO 2095 806/Lintutieteellisten Yhdistysten Liitto r.y./PL 17
(Vesitorni) 18101 Heinola.

Kansi Varpunen • *Hannu Eskonen*

SISÄLLYSLUETTELO	sivu
Talvilinnut 1992/93 Pohjois-Karjalassa: Jukka Matero ja Ari Parviainen	3
Höytiäisen kanavan lintuasema 1993: Juha Miettinen	13
Missä mennään? - eli meidän pojat Turkissa: Harri Kontkanen	19
Vol. 20 1993	32

TALVILINNUT 1992/93 POHJOIS-KARJALASSA

Jukka Matero ja Ari Parviainen

Jälleen kerran muistelemme menneen talven lumia, mutta pääsääntöisesti emme pahalla, sillä olihan kulunut lintutalvi mielenkiintoinen omalla kierolla tavallaan. Ensimmäinen satoi jo lokakuun toisella viikolla, mikä karkotti arimmat muuttolinnut etelään ennen aikojaan. Aikaisin tullut kylmänpurkaus ilmeisti myös katkaisi punarintojen muuttovireen, ja niitä jäikin talvehtimaan ennätysmäärin. Viileän alkutalven, tai itseasiassa loppusyksyn, jälkeen vietimme jo normaalia selvästi lauhemman joulukuun. Myös alkuvuosi -93 oli normaalia lauhempi, joten monet kylmänarat lajit selvisivät talvesta hienosti. Sademäärät olivat normaalia suuremmat, ja etenkin joulukuussa sateet tulivat pääasiassa vetenä. Havaintojen ilmoitusaktiivisuus oli normaalia parempi, siitä lämmin kiitos kaikille havainnoitsijoille!

Taulukko 1. Lieksan lampelan sekä Joensuun Onttolan säätiedot verrattuna pitkäaikaisiin keskiarvoihin. (ilm. EL)

	XI	XII	I	II	III
1992/93°C	-6,8	-2,1	-7,5	-6,8	-3,6
	-5,9	-2,0	-6,6	-6,3	-3,1
1961-91	-3,2	-8,9	-12,0	-10,8	-5,3
	-2,7	-8,2	-11,6	-10,7	-5,4
sademäärä mm	56	38	19	15	46
	81	38	53	20	45

Talvilintulaskennat

Talvella 1992/93 lintuharrastajat laskivat Pohjois-Karjalassa yhteensä 41 talvilintulaskentaa 18 eri reitillä (taulukko 2). Määrät ovat edellistalvea jonkin verran pienemmät. Lieksan harrastajat kunnostautuivat taas perinteiseen tapaan talvilintujen seurannassa. Talvilintulaskennat tehtiin aikaväleillä 28.10. - 15.11. (syksy), 25.12. - 5.1. (joulukuu) ja 23.2. - 7.3. (keväät). Päätulokset ilmenevät taulukoista 3 ja 4. Pääaineiston muodostavat reitit, joiden laskentatulokset löytyivät Helsingin yliopiston eläinmuseon tiedostoista. Taulukkoon 3 olen lisännyt lisäksi Lieksan Pitkäjärven reitin tulokset, joita en eläinmuseon tiedoista löytänyt. Taulukossa 3 olen esittänyt kunnittain ainoastaan Lieksan ja Juuan tulokset, koska muualta ei eriteltyjä havaintoja ollut käytettävissä.

Taulukko 2. Pohjois-Karjalassa talvella 1992/93 lasketut talvilintulaskennat kunnittain.

	Reitit	Laskennat
Lieksa	5	11
Nurmes	3	7
Joensuu	3	7
Juuka	2	6
Ilomantsi	2	4
Kitee	1	3
Kontiolahti	1	2
Värtsilä	1	1

Taulukko 3. Talvilintulaskentojen tulokset Pohjois-Karjalassa talvikautena 1992/93. Yleisluonteinen selvitys tekstissä: talvilintulaskennat.

	Pohjois-Karjala			Lieksa			Juuka		
	SY	JO	KE	SY	JO	KE	SY	JO	KE
Laskennat									
Reittien luku	13	16	12	3	5	3	2	2	2
Yhteispituus km	121	135	104	29	42	29	24	23	23
Joutsen	7	-	-	-	-	-	-	-	-
Telkkä	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Kanahaukka	1	1	1	-	-	-	1	-	-
Varpushaukka	1	1	1	-	-	1	-	-	-
Pyy	3	1	1	-	-	-	-	1	-
Riekkö	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Teeri	4	19	-	-	-	-	-	2	-
Metso	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Kesykyyhky	65	24	18	-	9	-	39	1	-
Käpytikka	63	57	40	9	10	5	8	8	11
Tilhi	1370	3060	191	150	1366	27	191	572	12
Koskikara	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Punarinta	1	-	1	-	-	-	-	-	1
Mustarastas	3	1	3	-	-	-	-	-	-
Räkättirastas	121	1106	2	26	124	-	1	333	-
Punakylkirastas	3	1	-	1	-	-	-	-	-
Hippiäinen	23	40	19	5	2	2	3	6	-
Pyrstötiainen	16	13	-	-	-	-	-	6	-
Hömötiainen	239	174	151	46	20	30	39	20	43
Lapintiainen	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Töyhtötiainen	13	13	11	7	3	4	-	-	3
Kuusitiainen	7	8	4	-	5	-	2	2	1
Sinitiainen	29	49	36	6	13	4	12	16	16
Talitiainen	752	744	433	81	182	27	108	128	84
Pähkinänakkele	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Puukiipijä	8	8	3	-	-	1	-	-	-
Närhi	43	24	10	10	1	2	9	7	-
Harakka	200	269	129	33	71	21	56	59	39
Pähkinähakki	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Naakka	16	-	11	-	-	-	-	-	-
Varis	602	319	117	15	41	12	7	6	9
Korppi	12	7	4	3	3	2	1	-	1
Kottarainen	3	3	-	-	-	-	-	-	-
Varpunen	274	628	421	75	120	50	58	118	80
Pikkurapunen	134	96	53	-	-	-	-	-	-
Peippo	3	2	2	1	1	-	2	-	1
Viherpeippo	136	301	282	17	75	23	35	48	64
Vihervarpunen	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Urpainen	788	236	107	107	100	47	125	36	20
Pikkukäpylintu	29	7	-	4	2	-	2	-	-
Käpylintu	14	12	8	-	4	-	4	-	4
Taviokuurna	6	9	-	-	1	-	1	-	-
Punatulkku	152	158	103	44	52	27	17	13	8
Nokkavarpunen	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Pulmunen	9	-	-	-	-	-	-	-	-
Keltasirkku	365	452	344	79	76	25	27	79	89
Yhteensä yks.	5519	7848	2511	719	2281	310	748	1461	486
Lajeja	40	37	32	20	23	18	23	20	18

Syksyn laskennan 13 reitillä laskettiin 121 km:n matkalla yhteensä 5 519 yksilöä lajimäärän ollessa 40. Lajien määrä jäi selvästi paria edellisvuotta pienemmäksi, koska aikaisin tulleen talven takia esimerkiksi vesilintuhavainnot jäivät seitsemään joutseneen ja kahteen telkkään. Yksi punarinta ja pähkinähakki sen sijaan sattuivat laskijoiden silmiin. Kymmentä reittikilometriä kohti laskettu yksilöluku 456 on edellisvuotta suurempi. Sadan yksilön rajan ylitti 12 lajia. Kärkikolmikun muodosti varsin tuttuun tapaan tilhi (1 370), urpiainen (788) ja talitiainen (752).

Joululaskentaan kertyi 16 reittiä yhteispituudeltaan 135 km. Yhteensä lintuja havaittiin peräti 7 848 yksilöä (581 yks./ 10 km) ja 37 lajia. Tilhi määrä sen kuin vain kasvoi syksyn luvuista ja nyt niitä havaittiin peräti 3 060 yks. Ainoastaan joululaskennassa 1983/84 niitä on havaittu P-K:n laskennoissa enemmän; tosin tuolloin laskentareittejäkin oli nykyistä enemmän. Täsmälleen saman voi sanoa räkättirastaasta, joita löydettiin niitäkin hyvin runsaasti eli 1 106 yks. 100 yksilön maagisen rajan yli pääsi yhteensä 11 lajia. Lapintiainen ja nokkavarpunen piristivät varmaan suuresti muutamien laskijoiden laskentaa.

Kevätlaskennan 12 reitillä 104 km:n matkalla havaittiin 2 511 yksilöä, jotka edustivat 32 eri lajia. Kymmentä kilometriä kohden havaittiin keskimäärin 241 yksilöä. Tällä kertaa 10 lajia rikkoi 100 yksilön rajan kärkikolmikun ollessa talitiainen (433), varpunen (421) ja keltasirkku (344). Harvalukuisemmista laskentareiteille osuneista lajeista mainittakoon punarinta ja pähkinänakkele.

Taulukko 4. Joidenkin talvilintujen yksilömäärät 10 reittikilometriä kohti joulu- ja kevätlaskennoissa. Vertailun vuoksi myös tilanne edellisessä joululaskennassa sekä joululaskentojen 1981/82 - 1990/91 keskiarvot.

Laji	Joululaskenta			Kevätlaskenta 1991/92
	1992/93	1991/92	81/82 - 90/91	
Teeri	1,5	1,1	6,0	0,9
Käpytikka	4,4	1,9	4,5	3,9
Varis	24,9	34,6	38,1	11,7
Harakka	21,0	16,1	22,5	13,4
Närhi	1,9	1,1	1,7	1,1
Talitiainen	59,1	49,3	36,1	45,6
Sinitiainen	3,9	1,8	0,7	3,8
Töyhtötiainen	1,0	0,8	0,9	1,0
Hömötiainen	13,2	13,4	15,1	13,8
Puukiipijä	0,2	0,2	0,2	0,2
Hippiäinen	3,2	0,8	2,3	2,0
Tilhi	242,9	1,5	39,7	20,1
Varpunen	49,8	39,7	61,9	44,3
Viherpeippo	23,9	7,3	3,7	29,7
Urpainen	18,7	6,7	28,9	11,3
Punatulkku	12,0	8,8	17,3	10,3
Käpylinnut	1,5	0,0	5,7	0,8
Keltasirkku	35,9	39,6	41,2	36,2
Yhteensä	581,3	224,7	326,5	241,4

Lajikohtaisia tietoja

Sinisorsa Joe Karsikko - Keskusta -alueella talvehti onnistuneesti 2σ+♀ (HK,JS ym.). 4.1. Kii Keskijärvellä oleili n.10p (AT) ja 4.3. paikalta löytyi vielä 7 yksilöä (HKä,JT). 6.2. räpiköi yhdellä maakunnan vakiopaikoista Lip Taipaleenjoella 2 sorsaa (VJ). Läänin pohjoisosien ainoa havainto tuli Lie Tiensuun Pitkäkoscelta, jossa σ+2♀ 13.3. (EL) - lienevätkö jo muutolta palanneita?

Telkkä Ainokaiset talvihavainnot: 19.12. Joe Rantakylä 3 yks. (JS). Toinen ilmoitettu havainto koski 22.11. ja 10.1. Enon Kaltimon sulassa pulikoineita kahta telkää (PZ). Joe Karsikossa 8.3. (AS) ja Kit Puhoksessa 14.3. (MH) nähdyt yksinäiset linnut tulkituin kevätmuuttajiksi.

Kanahaukka Yhteensä havaittiin 14 kanahaukkaa, joista Joensuussa 5, Juuassa 3 sekä Kit, Lip, Kes, Kon, Nur ja Lie yksi kussakin.

Varpushaukka Kärsi lievän tappion isoveljelleen mitä määrään tulee. 12 eri yksilöä havaittiin: Lip 6, Joe 2, Kes 1, Kon 1, Nur 1 ja Lie 1.

Ampuhaukka Tätä haukkojemme kääpiötä ei nähdä näillä leveysasteilla läheskään joka talvi. Nyt tuli yksi havainto Lip Pappelonsaaresta, jossa istuskeli ampari puhelinlangalla 20.12. (SH,LK,KR).

Pyy Vain muutama ilmoitettu havainto. 19.12. Lip mutkanvaara 4 (KR), 22.2. Kon Kulho 1 lähti kiepistä (HKä), 27.12. ja 5.3. Juu Vuokko 1. JV:n havaintojen mukaan Nurmeksessa vähissä, kuitenkin jokunen havainto.

Riekko Nur Jänislehdossa talven mittaan useita 5-10 yksilön parvia (JV). Juuassa kolmessa paikassa: III alku Pielinen Ristisaari 1 (R.Heiskanen), 1.1. Vuokko Karsikkovaara 2-3 (JH) ja 5.3. Vuokko 2 yks. Ilo Sortovaara 21.11. 5 yks. (VMS) ja 19.12. Lie Vuonislahti Raapionniemi 3 yks. (EL). Mainittakoon vielä, että 24.3. lennähti riekko myös Joe Hasaniemessä (Paavo Hukkanen, ilm. JT).

Teeri Varsin vähissä edelleen edellistalven malliin. Suurimmat ilmoitetut parvet olivat 8.3. Kon Linnusuolla soitimella hääriinyt 42 linnun ryhmä (HK) ja Ilo Patvinsuon koillispuolella 90 km hiihtolenkillä vastaan sattunut 46 teeren porukka (RS). Nurmeksessa muutama 10-20 yksilön parvi joului-helmikuussa. Liperissä tammikuun alussa pari parvea = 4.1. Riihilähti 17 (KR) ja 8.1. Liperinsalo 30p (P.Räsänen). Muualla vain muutaman linnun yksittäisparvia.

Metso Eniten Ilo-Lie Patvinsuon koillispuolella 90 km hiihtolinjan varressa, jossa yhteensä 10 yks. + 3 yksilön jäljet 23.-28.3. (RS). Lip Onkisalmella σ 27.12. (JK), 9.1. Mattisenlahdella 1p (PZ) ja Suursaarella σ koko talven (ES). Kontiolahdelta kaksi havaintoa: 24.1. Jukajärvi 1p (PZ) sekä ♀ 1.3., tarkempi paikka puuttuu lomakkeelta (HKä,JS). Juu Tuopanojoella 3.2. 1+♀ (HL). Nur Jänislehdossa 2σ+3♀ koko talven (JV).

Fasaani Epäonnisen koiraan söi kissa Nurmeksessa. Tiedon on HL poiminut Ylä-Karjalasta. Lisäksi vakiopaikalla Kes kk:ssa 3.1. σ+4♀ (PZ).

Kesykyhky Joensuun kanta ei kukaan ollut arvioinut. Kirjoittajan arvion mukaan kanta lienee 150 yks. luokkaa. Juuassa edellistalven vankka kanta romahti 3 yksilöön. Liekö synnä paikalla talvehtinut kanahaukka? Mielenkiintoinen irtohavainto Kon Jakokoscelta, jossa 10.1. 1m (HP).

Huuhkaja Ei ilmoitettuja havaintoja.

Hiiripöllö Talven ainoa tähyili turhaan lajikumppaneitaan (tai ehkä suuhunpantavaa) Lip Siikasalmella 4.12. (E.Kasurinen, ilm. LK). Lisäksi mainittakoon talvelta 90/91 julkaisematon tieto. Värtsilässä 3 yks. läpi talven, Savikossa, kk:ssä ja Niiralassa 1 kussakin (HKi).

Varpuspöllö Liperissä kolme havaintoa: XII Lammu 1p (J.Tervala), 5.1. Leppälahti 1p (KR) ja I lopussa Suursaari 1p (ES). Lieksassa eksi 2kv yksilö rengastajan verkkoon 17.1. Rauhalassa (EL) ja toinen mieli paistia keskustassa ikkunan väärellä puolella päällisteleistä undulaateista 17.2. (Riitta Puustinen). Kon kk:ssä tarkasteli pikkupöllö pikkulinnunpönttöjä 27.2. ja 6.3. (HH).

Viirupöllö 14.2. Juu Paalasmaassa 1 kuoli muuntajaan. Lisäksi itärajan pinnasta talvella 90/91 pari havaintoa: II Vär Sääperi 1p (Markku Saukkonen) ja 1.3. Tuu Kovero 1Ä (HKi).

Lehtopöllö Ainoa havainto koskee keväistä huhuilijaa = 28.2. Joe Iiksenvaara 1Ä (HKä,JS).

Lapinpöllö 30.1.-1.2. Lip Pappelonsaari 1p (J.Räsänen,KR), 13.3. Rää Arvinsalmi 2p (SH,KR), ainakin 22.-24.12. Joe Keskusta ruutukaavan eteläosa 1p (PZ,AP,MH,A.Vähätalo), 22.1. Kon Jakokoski Pumpunvaara 1p (HP), I alussa Juu Vihtasuo 1p (HL). Lieksassa peräti neljässä paikassa: 17.1. Jamali Suonpää 1 navetan katolla (ET), II Isonvaara 1 pihapiirissä (H.Meriläinen), 24.2. Kitsi Loma-Kitsi 1 (AK) ja 26.2. Vuonislahti Paateri 1 (SK). Ilo Repovaarassa havaittiin yksi lintu talvikaudella 91/92, sekä talvella 92/93 (ilmoitti Heikki Kokkonen).

Helmipöllö Kaikki havainnot yhtä lukuunottamatta koskevat keväisiä puputtelijoita. 2.2. Lip Rokkala 1Ä (SH,KR), 19.2. Kon Jakokoski Syntirinne 1Ä (T.Pölönen), 15.3. Kon Jakokoski Tasanen 1Ä (HP), 15.3. Kon Kuurna 1Ä (P.Palviainen, R.Sulkava), 12.3. Juu Tuopanjoki 1 talon vintillä (HL).

Palokärki Havaintoja niukasti. Johtuneeko heikosta kannasta vai heikosta ilmoitusaktiivisuudesta - vai molemmista? Havainnot kunnittain = Lip 4-5 (kaikki Suursaarella!), Kon 4, Nur 2 ja Juu 1.

Käpytikka Lieksaa lukuunottamatta kanta pidetty runsaana kaikissa ilmoitetuissa kunnissa (=läänin pohjoisosat). Joensuusta etelään ei ilmoitettu havaintoja. Joensuussa ja ympäristössä kanta HKä:n mukaan ylivoimaisesti tihein viiteen talveen. Lieksasta ilmoitettiin havaintoja vain kahdeksasta käppäristä. Mielenkiintoinen kevätauellukseen viittaava havainto Vär Sääperiltä: 7.3. 3 N yli peltojen (PZ).

Pikkutikka Äärimmäisen niukasti, vain neljä yksilöä. 13.2. Joe Utra-Multimäki 1p (HKä,JS), 6.12. Lip Tutjunniemi 1p (KR), 7.1. Lip Käsämä 1p (E.Kasurinen) ja 7.3. Vär Sääperi 1 rummuttava (PZ).

Pohjantikka Kaikki havainnot (9-10 yks.) = 18.2. Lip Mutkanvaara 1p (KR), 23.2. Lip Salonnenä σ (P.Hyvärinen), 2.2. Joe Repokallio ♀ (HKä,JS), 5.2. Kon Jakokoski Kankivaara 1 (T.Pölönen), 21.11. Ilo Hanhisuo 1 edellistalvisella paikalla (VMS), 23.-28.3. hiihtolinjalla (90km) Ilo-Lie Patvinsuon koillispuolella 3-4 (RS) ja III Lip Suursaari σ (ES).

Tilhi Joe Niinivaaralle alkoivat tilhiparvet pikkuhiljaa kerääntyä marraskuun puolivälin vaiheilla. 13.12. oli paikalla jo 500 töyhtöpäätä (HK). Suurimmillaan määrä oli joulukuun loppupuolella suuruusluokkaa 500-1000 yks. (JT). Vuodenvaihteen jälkeen tilhet levisivät maakuntaan kuin Jokisen eväät. Helmi-maaliskuussa paikalla pyöri enää muutamia kymmeniä

tilhiä (JT). Muualla Joensuussa suurimmat parvet olivat 13.1. yliopistolla häärineet 600 yks. (PZ, HK) ja 16.1. MH:n Joe Rantakylässä näkemä 400 yks. Myös Juussa havaittiin pari isompaa parvea: 19.12. a200 ja 10.1. a500 (HL). Muualta maakunnasta ilmoitettiin runsaasti tilhiparvia joulukuulta aina maaliskuulle saakka, mutta määrät olivat yleensä reilusti alle sadan luokkaa, useimmiten 10-50 yksilön porukoita.

Koskikara Lieksasta varsin kattavasti havaintoja kaikkiaan n.30 yksilöstä. Niistä 7 rengastettu ja 2 kontrolloitu (EL). Toinen kontrolli koski Raimo Latjan Enossa v.-89 rengastamaa naarasta. Kontrollipaikka oli Lie Nurmijärvi ja -aika 28.2. Eniten karoja havaittiin Eno Herajoella yht. 8 yks. (EL), muuten vain yhdestä muutamaa/paikka. Havaintojen jakauma kunnittain oli seuraava: Kii 6, Joe 1, Lip 4, Ilo 1, Eno 8, Juu 2 ja Lie n.30.

Mustarastas Kaikki havainnot: 30.12. Joe Nuottaniemi ♂ E (PZ), 24.1. Kon Särkivaara ♂ (Teija Zetterberg), 24.1. Toh Ristee ♂ (PZ), 24.1. Kit kk 1ä (HK, AP), 10.12. alkaen Joe Nepenmäki 1 (AP), 24.1.-III Joe Ultra-Multimäki 1 2kv ♂ (HK, JT), 30.1. Joe Noljaakka, Koivuvaara 1p (PZ), 30.1. Joe Aavaranta 2 (PZ), 31.1. Joe Iiksenvaara 1 + 2kv ♂ (HK, JS), ain. XII-II Lip Viinijärvi ♂+♀ (monet), 5.1. Kon kk ♂ ruokinnalla (HH), 25.1. Lie Pankakoski 1 (Lieksan lehti/L.Pyykkö), 21.2.-III Joe Noljaakka ♂ PZ:n ruokinnalla (PZ). Juu Nunnanlahdessa talvehtineen marjanpurijan kohtaloksi koitui maaliskuun alussa sen yli ajanut auto (HL).

Räkättirastas Joensuuhun räksä alkoi kerääntyä marraskuun lopussa. JT arvioi Niinivaaralla olleen 27.11. n.300. Vielä 13.1. samoja pihlajia kierteli n.100 yks. parvi, jonka jälkeen kävi lähes täydellinen kato. Muita suurempia parvia Joensuusta: 22.12. Joe Yliopisto yli 100p (HK) ja 12.1. Joe Rantakylä 150 kie (AS) ja 13.1. Joe Linnunlahti 370/4a SW (PZ). Pohjoisissa kunnissa parvet olivat vaatimattomia käsittäen yleensä vain muutamia kymmeniä lintuja. Poikkeuksena talven suurin parvi 330 Juu kk:ssa 4.1. Liperin suurimmat määrät laskettiin kk:ssa 30.12. 100 ja 7.1. 200 (KR), sekä Viinijärvellä 19.12. 200 (MH, JR). Tammikuun puolivälin jälkeen räkätit katosivat ja helmikuussa havaittiin enää muutamia yksinäisiä siellä täällä.

Punakylkirastas Ainokainen sirahdelti 4.1. Joe Rantakylässä (AS).

Punarinta Näitä pirteitä tiksuttelijoita jättäytyi Pohjois-Karjalaan ennen näkemätön määrä. Lomakkeilta löytyi kaikkiaan ainakin 12 eri yksilöä, mutta huhuja on kuulunut muutamasta ilmoittamatta jääneestä yksilöstäkin. Kaikkiaan lintuja on täytynyt havainnoitsijatiheys huomioon ottaen olla vähintään kymmeniä. Tietyt monet talvehtineet punarinnat selvisivät kohtelemuksesta hyvin. Esimerkiksi Joe Nepenmäellä lintu lauleli innokkaasti jo helmikuussa. Ilmiön poikkeuksellisuuden takia luettelen kaikki havainnot. **Joensuu (6):** 8.12.-3.2. Länsikatu (Jyrki Suikkanen), koko talven, Nepenmäki (AP), I-II Otsola (Päivikki Lindgren), 6.1. Vehkaniemi (HKä), 29.1.-15.3. Linnunlahti (Visa, Veikko ja Pirkko Rauste), 10.2. Rantakylä (Heino Mertanen). **Lieksa (4):** Koko talven, Mähkö (Elis Damsten), 22.12.-II Rantakylä (Mauri Turunen), 5.2. Rauhala 1 verkolla ja toisen höyhenet talon seinustalla (EL). Rauhalan lintu oleili paikalla 25.3. saakka. **Liperi (1):** 20.12.-22.3. Viinijärvi (monet). **Juuka (1):** 28.2. keskustassa talvilintulaskennassa. Ilmeisesti sama lintu on nähty kirkkopuistossa jo 9.11. Kaikki havainnot koskevat yhtä yksilöä. Mainittakoon vielä, että Siipirikon 4/92 talvilintukatsauksessa esiintyvä punarinta Joe Merimiehenkadulla selvisi talvesta ja nähtiin viimeksi 1.3.

Hippiäinen Ilmoitettujen vähien havaintojen perusteella kanta lienee ollut edellistalven malliin pieni.

Pyrstötiainen Pitkin talvea joitakin 5-15 yksilön parvia Joe, Kon, Lip, Pol ja Juu.

Terhakka kuusitiainen on harvinainen ilo lintulaudalla (Hannu Eskonen)

Eloisat pyrstötiaiset voivat piristää ankeaa talvipäivää (Hannu Eskonen)

Hömötiainen Kanta lienee edelleen hyvä ja saa näköjään joka syksy enemmän tai vähemmän vahvistuksia itärajan takaa.

Töyhtötiainen Metsiemme hiljainen, jonka kanta lienee varsin vakaa. Mainittavimpina poimintoina JV:n ruokinnan 3 yks. Nur Jänislehdossa, RS:n 90 km hiihtolinjalaskennan 15 yks. Ilo-Lie Patvinsuo ja JT:n pyydystämät 1 reng. + 1 kontr. Joe Iikseniitty sekä 2 reng. Kii Ylisenjärvi.

Kuusitiainen Monin paikoin Juukaa ja Lieksaa myöten ruokinnolla 1-4 yksilöä. Eniten Lip Päivilä 4 (MH,TN).

Sinitiaisen Juuassa runsastumaan päin. Kk:ssa enimmillään 28.2. 12 yksilöä. Lip Salokylässä 31.1. yhdellä lintulaudalla 40 (MH,TN).

Talitiainen Vähistä ilmoitetuista pari poimintaa. 31.1. Lip Salokylä 100 yhdellä ruokinnalla yhdessä 40 sinitintin kanssa (MH,TN). JT:n suurimmat rengastus- ja kontrollimäärät: Kii Ylisenjärvi 115r + 2 kontr., Joe Niinivaara 63r + 11 kontr. sekä Joe Utra-Multimäki 62r + 12 kontr.

Pähkinänakkeli Ainakin tammikuun ajan Lip Päivilänvaaralla 1 ruokinnalla (KR,MH,TN).

Puukiipijä HKä:n arvion mukaan hivenen edellistalvea runsaampi Joensuun seudulla.

Lapinharakka Mukavasti havaintoja: 6.12. Lip Tutjunniemi 1p (KR), 13.12. Lip Venepohja 1p (PZ), 9.1. Joe Pilkon pelot 1p (PZ), 11.1. Juu Vihtasuo 1 (HL), 17.1. Lip Viinijärvi 1 (MH,TN), 3.2. Juu Tuopanjoki 1 (HL), 8.2. Lie Vuonilahti 1 (Lieksan lehti/Reino Laine), 12.2. Lip Rokkala 1p (KR) sekä 14.2. Kon Jakokoski 1 (MP).

Närhi HKä:n arvion mukaan edellistalvea runsaampi Joensuun ja Pyhäselän alueilla. Juuassa puolestaan niukempi esiintyminen (HL). Lie Kitsissä parhaimmillaan 8 yks. yhtä aikaa ruokinnalla (EL). Kii Ylisenjärvellä rengastettu talven mittaan 8 yks. samalta ruokinnalta (JT).

Kuukkeli Liperin vakioalueilta havaintoja seuraavasti: 14.11. Haapovaara 2p (KR), 22.11. Sirkkalampi 1 1kv reng. ja Mutkavaara 3p, joista 1 reng. + 1 kontr. (JMa), 25.1. Mutkavaara 1-2p (MH) sekä 13.1. Rokkala 4p (KR). Polvijärveltä yksi havainto: 6.1. Sammakkovaara, Suosaari 1p (AS). Ilomantsin havainnot Ruosmesuon-Hanhisuon soidensuojelualueelta: 5.-7.2. Niemipuron kämpällä 3p ja Niemijärvellä 1 (JMa,VMS). Juuassa seuraavat: 3.2. Tuopanjoki Porttila 2 (HL), Rontsassa 2 yks. läpi talven lintulaudalla (Karjalainen/HL), Vihtasuon Tervaskankaalla 1 yks. läpi talven (HKr).

Harakka Normaalisti. Suurin ilmoitettu parvi 25.1. Lip Siikasaari 50 (MH).

Pähkinähakki Jokunen havainto: 18.11. Rää Haapasalmi (A.Halonen/MH), 14.12. Joe Niinivaara 1 (JT), 21.12. -16.1. Kon kk 1 ruokinnalla. Piti yllättäen kauraa maistuvampana kuin pähkinöitä tai auringonkukkaa. 24.1. Kit kk 1 kie (HK,AP).

Naakka Joensuun talvikanta lienee 50-100 yksilön välillä. Suurin ilmoitettu parvi 15.3. Joe Rantakylä 50 (MH). Muista kunnista ei ilmoitettu yhtään havaintoa.

Varis Joensuun kanta saattaa hipoa tuhatta yksilöä. Lieksassa I-II muutamia 20-60 yksilön parvia.

Korppi Parvia tapaa varmimmin syrjäseutujen rauhallisilla kaatopaikoilla. Tällä kertaa suurimmat potit vaatimattomia: 14.1. Lie Surpeenvaara 16 (ET) ja 6.3. Kolin kaatopaikka 12 (HL).

Kottarainen 8.12.-15.3. Joe Repokallio 2p (monet). Ainakin 13.12.-2.1. paikalla oli 3p (HK,PZ). 7.-12.12. Lip Honkalampi 1 päivittäin ruokinnalla (T.Penttinen).

Mustapääkerttu Ei varsinainen talvihavainto, mutta talvisissa olosuhteissa Lie Vieikissä käväisi 1 yks. ruokinnalla 2.11. (JV).

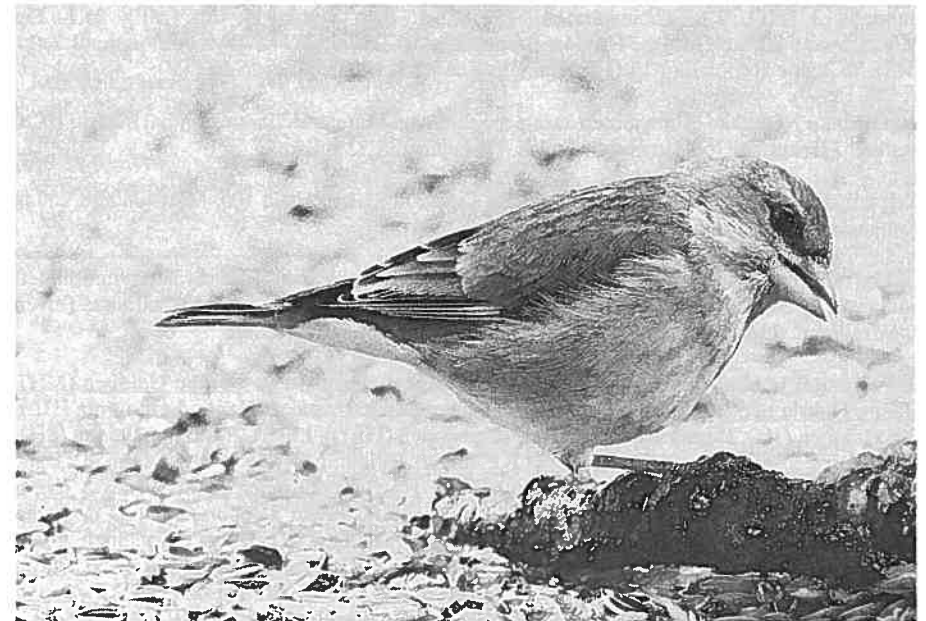
Varpunen Varsin yleinen siellä missä on ihmisiä ja pensasaitoja. Juu kk:ssa vähentynyt (HL).

Pikkuvarpunen Varsin yleinen Joensuu-Liperi -tasolta etelään, mutta pohjoisempana huomattavasti vähälukuisempi. Suurimmat parvet: 24.1. Kit kk yli 50 (MH,TN), läpi talven ruokinnalla n.20 Joe Niinivaara (JT).

Peippo 1.12.-15.3. Kon kk σ (HH), 4.12. Vär Uudenkylänlampi σ + φ (PZ), 20.12. Lip Varolanniemi σ (KR), XII Lip Kyläsärkkä 3 (Saukkonen, KR), 23.12. Lie Rauhala +1kv σ kontrolloitu (EL), 29.12. Lie Rauhala σ , 3.1. Kit kk \ddot{a} (PZ), I Lip Viinijärvi 1 (MH,PZ), 24.1. Toh Kemie σ + φ (HK,AP), 31.1. Lip Salokylä 1 (MH), koko talven Juu Salokylä (Tuonenon, HL) sekä 5.3. Juu Vuokko 1 (HL).

Järripeippo Ainokainen joulukuussa Lip Kyläsärkässä ruokinnalla yhdessä kolmen peipon kanssa (Saukkonen, KR).

Viherpeippo Hyvin yleinen Kiteeltä Lieksaan ja Juukaan saakka. Juuan esiintymistä HL luonnehtii jopa ennätykselliseksi. JT:n mukaan myös Joensuussa tavallista runsaampi. Suurin parvi: 24.1. Toh Kemie 100 yhdellä ruokinnalla (HK,AP).

Viherpeippo on nykyisin tavallinen näky lintulaudalla (Hannu Eskonen)

Tikli 2.-3.1. Kon kk 1 ruokintapaikalla (HH), 2.2. Joe Iiksenvaara 15 p/kie (HKä,JS), 1.3. Joe Kukkosensaari 7p (HKä,JS), 9.3. Ilo Hattuvaara 1 (RS), 15.3. Joe Utra-Multimäki 3p ja Karsikko 2-3 yks. ääntä (HKä). Joe Noljaakassa 20.12. ja 10.1. 1p, 13.3. 3p ja 14.3. 6p (PZ).

Hemppo P-K:ssa hyvin harvinainen talvivieras. Nyt kuitenkin Lip Viinijärven mainiolla rikkaruohopellolla seuraavasti: 9.1. 1p (HK,AP,JR,AV), 25.1. 3p (MH) ja 31.1. 4p (MH). Hemppojen seurassa viihtyi myös vuorihemppo, mutta siitä tarkemmin ARK-katsauksessa.

Vihervarpunen Vain kaksi havaintoa: 6.2. Joe Karsikko 2p (HKä) ja 26.2. Joe Iiksenvaara 2p (HKä,JS).

Urpainen Pohjoisimmissa kunnissa hyvin vaatimaton esiintyminen. Esim. Lieksan suurin parvi 6.3. Mähkö-Lamminkylä 47 (EL). Muualta suurimmat parvet: 23.1. Lip Viinijärvi 1000 "hemppopellon liepeillä" (PZ), 31.1. Lip Päivilä 150 (MH,TN), 6.2. Kon Kotalahti 220 (HKä,JT).

Tundraurpiainen 24.1. Joe Noljaakka 1 ruokinnalla (PZ), 24.1. Kit kk 1 (MH,TN), 25.1. Lip Viinijärvi n.10 150 urpiaisen seurassa (MH), 27.1. Joe Karsikko 1p (HKä), 14.2. Joe Utra-Multimäki 1 reng. (HKä,JT), III Nur Lehmisärkkä 2 ruokinnalla, 25.3. Lie Jamali, Suonpää 1 lintulaudalla (ET).

Iso-/pikkukäpylintu Ei suuria parvia missään. Joensuussa HKä arvioi pesivän kannan runsaaksi. Nurmeksessa käpylintuja näkyi "jokseenkin normaalisti" (JV). Muualta havaintoja kohtuullisesti yksittäisistä tai muutaman linnun jengeistä.

Kirjosiipikäpylintu 4.12. Vär Uudenkylänlampi 1ä N (PZ).

Taviokuurna Marraskuussa vielä monin paikoin pikkuparvia. Talvelta 11 havaintoa: 13.12. Lip Viinijärvi 1p (PZ), 23.12. Kon Selkie 4p (HK), 27.12. Ilo Keskusta 2p (PZ), 29.12. Lie Jamali Suonpää 3 (ET), 2.1. Tohmajärvi 4p (PZ), 3.1. Kon Jakokoski 18p (MP), 25.1. Lip Mutkanvaara 20 kie (MH), 31.1. Joe Iiksenvaara 5p (HKä,JS), 7.2. Pyh Mulonniemi 2σ1♀ (RS), 10.2. Joe Repokallio 1ä (HKä) ja viimeinen 2.3. Nur Jänislehto 1ä (JV).

Punatulkku Niukahko esiintyminen kautta maakunnan. Lintulaudoilla suurimmat määrät 10-20 yksilöä. JT rengasti Joe Utrassa 89 ja Kii Ylisenjärvellä 32 tulkkua.

Keltasirkku Vakaa kanta. Suurimmat parvet Liperistä 31.1.: Päivilä 100, Mattisenlahti 200 ja Roukanlahti 100 (MH,TN).

Lisäksi talvikaudella havaittiin ainakin seuraavat ARK-katsauksissa käsiteltävät harvinaisuudet: nokkavarpunen, vuorihemppo, kuningaskalastaja, harmaapäätikka ja valkoselkätikka. Talven epävirallinen yhteislajimäärä on siten 65, eli normaalia vähän parempi.

Havainnoijat ja nimilyhenteet: (lomakkeen lähettäneet alleviivattu) Markku Halonen (MH), Hannu Huuskonen (HH), Yesa Jouhki (VJ), Juuan lintuharrastajat (Hannu Lehtoranta (HL), Jari Halonen (JH), Henna Halonen, Harri Kirjavainen (HKr)), Liperi (Suvi Hämäläinen (SH), Juha Kosonen (JK), Lauri Karttunen (LK), Kauko Rouhiainen (KR), Elvi Sahlman (ES)), Hannu Kivivuori (HKi), Harri Kontkanen (HK), Harri Kämäräinen (HKä), Lieksa (Sami Korhonen (SK), Esko Lappi (EL), Marko Ojala (MO), Erwin Tuppurainen (ET)), Jukka Matero (JMa), Heino Mertanen (HM), Toni Nevalainen (TN), Ari Parviainen (AP), Hannu+Matti Piirainen (HP+MP), Jouko Räsänen (JR), Andreas Siivonen (AS), Jarno Sormunen (JS), Veli-Matti Sorvari (VMS), Risto Sulkava (RS), Ari Tanskanen (AT), Jouko Tiussa (JT), Juha Valtanen (JV), Antti Vänskä (AV) ja Pentti Zetterberg (PZ).

HÖYTIÄISEN KANAVAN LINTUASEMA 1993

Juha Miettinen

Höyläksen rengastustoiminta oli keskimääräistä heikompaa ja se painottui selvästi kevääseen ja alkukesään. Keväällä rengastuksen ohessa opastettiin yli kaksikymmentä koululaisryhmää ja kesällä toimintaa tehosti yhdistyksen palkkaamana Harri Kontkanen. Syyspuolen tehotuimuuteen oli toisaalta synynä elokuun sateiset kelit ja osittain rengastajien muut kiireet. Lisäksi jälleen erinomaisesti käynnistyneen pyrstötiäisvaelluksen ja samalla rengastuksen katkaisi aikainen talven tulo. Rengastuspäiviä oli yhteensä 124 (v.86-92 167,155,115,168,134,120,138), joista 26 (27,19,21,19,22,20,28) oli talvivakiopyyntiä, 84 (117,114,81,124,88,97,93) vakioverkkopyyntiä ja 14 (6,7,4,20,20,2,18) pesäpoikas- ja/tai emorengastuspäiviä. Keväällä oli vakioverkkopyyntiä 4.5.-6.6. välillä yhteensä 31 (v.89-92 33,16,25,21) päivänä. Vakiopyynti käynnistyi heinäkuussa tavalliseen aikaan. Pyyntipäiviä kertyi välillä 16.7.-17.10. yhteensä 53 (v.89-92 96,83,72,-72), mikä on heikoin tulos aseman toiminnan aloittamisen jälkeen. Rengastajat, rengastuspäivien lukumäärä ja rengastus- sekä kontrollimäärät selviävät taulukosta 1. Rengastusavustajina toimivat ainakin seuraavat (suluissa päivien lkm): Markku Halonen, Jatta Heiskanen (2), Petri Hottola, Timo Immonen, Harri Koskinen (11), Harri Kämäräinen (5), Juha Lahti, Harri Lappalainen, Antero Lindholm (4) ja Jarno Sormunen (8).

Taulukko 1. Rengastajat, rengastus- ja kontrollimäärä sekä rengastuspäivien lukumäärä Höyläksellä vuonna 1993.

	reng	kontr	yht	pv
Juha Miettinen	2146	392	2538	60
Jouko Tiussa	988	251	1239	38
Ari Latja	638	88	726	18
Jukka Matero	328	60	388	10
Markku Alanen	17	9	26	3
Harri Kontkanen	10		10	25
	4127	800	4927	165

Talvi

Talven ykkösrengastuslaji oli vuoden tauon jälkeen punatulkku. Myös keltasirkkuja kävi ruokintapaikalla hyvin, mutta rengastuskelit ei oikein suosineet otollisempaan pyyntiaikaan joulutammikuussa. Mielenkiintoisimmat rengastukset olivat tilhi tammikuussa ja pyrstötiäinen huhtikuussa. Syyspuolen piristyneenä ruokintapaikalla olivat pähkinänakkelit ja valkoselkätikka.

Kevät-kesä

Verkkopyynti oli touko-kesäkuussa tavallista aktiivisempaa. Määrällisesti rengastukset jäivät vaisuhkoiksi, mutta useina aamuina tuli eri lajeja verkkoihin runsaasti. Lisäksi rengastajia piristi muutamat kahlaajasaaliit, joista parhaimpana asemalle uutena lajina punajalkaviklo. Varpuslintupuolen mielenkiintoisin oli kultarinta.

Taulukko 2. Kevät- ja syyskauden rengastukset ja kontrollit Höylaksella vuonna 1993 sekä rengastusten yhteismäärä vuosina 1984-93.

	Kevät	Syysy	Yhteensä	Kontr	1984-93
Sinisorsa Ana pla	-	-	-	-	6
Jouhisorsa Ana acu	-	-	-	-	1
Tavi Ana cre	-	-	-	-	12
Heinätavi Ana que	-	-	-	-	1
Telkkä Buc cla	2	-	2	-	3
Varpushaukka Acc nis	-	-	-	-	25
Kanahaukka Acc gen	-	-	-	-	1
Pyy Bon bon	-	-	-	-	1
Luhtahuitti Por por	-	-	-	-	3
Taivaanvuohi Gal gal	-	-	-	-	203
Heinäkurppa Gal med	-	-	-	-	3
Jänkäkurppa Lym min	-	-	-	-	75
Lehtokurppa Sco rus	-	-	-	-	3
Isokuovi Num arq	-	-	-	-	2
Töyhtöhyppä Van van	-	-	-	-	6
Kapustarinta Plu apr	-	-	-	-	4
Tundrakurmitsa Plu squ	-	-	-	-	1
Tylli Cha hia	-	-	-	-	3
Pikkutylli Cha dub	-	-	-	-	13
Rantasipi Act hyp	-	-	-	-	6
Valkoviklo Tri neb	-	-	-	-	8
Punajalkaviklo Tri tot	1	-	1	-	1
Liro Tri gla	6	-	6	-	348
Pikkusirri Cal uta	-	-	-	-	20
Lapinsirri Cal tem	-	-	-	-	21
Kuovisirri Cal fer	-	-	-	-	1
Suosirri Cal alp	-	-	-	-	104
Jänkäsirriäinen Lim fal	-	-	-	-	10
Suokukko Phi pug	14	-	14	-	170
Kalalokki Lar can	-	-	-	-	2
Naurulokki Lar rid	-	-	-	-	143
Pikkulokki Lar min	-	-	-	-	69

Hiiripöllö Sur ulu	-	-	-	-	6
Varpuspöllö Gla pas	-	-	-	-	9
Lehtopöllö Str alu	-	-	-	-	19
Helmipöllö Aeg fun	-	-	-	-	54
Sarvipöllö Asi otu	-	-	-	-	2
Kehräätä Cap eur	-	-	-	-	2
Tervapääsky Apu apu	-	-	-	-	6
Käpytikka Den maj	6	65	71	60	177
Valkoselkätikka Den leu	-	1	1	5	3
Pikkutikka Den min	-	2	2	1	57
Pohjantikka Pic tri	-	2	2	-	18
Käenpiika Jyn tor	-	-	-	-	26
Käki Cuc can	-	-	-	-	1
Kiuru Ala arv	-	-	-	-	2
Haarapääsky Hir rus	-	3	3	-	211
Räystäspääsky Del urb	-	-	-	-	96
Törmäpääsky Rip rip	-	-	-	-	88
Kuhankeitäjä Ori ori	-	-	-	-	4
Varis Cor nix	-	-	-	-	5
Harakka Pic pic	-	1	1	-	9
Närhi Gar gla	-	3	3	1	33
Hömötiäinen Par mon	1	686	687	82	9557
Töyhtötiäinen Par cri	-	9	9	2	48
Kuusitiäinen Par ate	-	11	11	-	186
Lapintiäinen Par cin	-	3	3	-	108
Talitiäinen Par maj	74	138	212	133	2744
Sinitiaäinen Par cae	18	193	211	65	1789
Pyrstötiäinen Aeg cau	1	125	126	23	1961
Pähkinänakkeli Sit eur	-	2	2	3	12
Puukiipijä Cer fam	5	6	11	2	81
Peukaloinen Tro tro	-	1	1	-	41
Räkättirastas Tur pil	12	17	29	1	712
Laulurastas Tur phi	3	8	11	1	121
Punakylkirastas Tur ili	11	10	21	2	631
Mustarastas Tur mer	-	2	2	-	19
Kivitasku Oen oen	-	1	1	-	12
Pensastasku Sax rub	-	1	1	-	92
Leppälintu Pho pho	-	12	12	5	282
Satakieli Lus lus	-	-	-	-	3
Sinirinta Lus sve	4	35	39	3	499
Punarinta Eri rub	12	131	143	36	1112
Pensassirkkalintu Loc nae	-	-	-	-	7
Ruokokerttunen Acr sch	47	179	226	65	3166
Viitakerttunen Acr dum	1	7	8	-	37
Luhtakerttunen Acr ris	-	-	-	-	3
Rytikerttunen Acr sci	-	3	3	-	29
Rastaskerttunen Acr aru	-	-	-	-	1
Kenttäkerttunen Acr agr	-	-	-	-	1

Ruoko- X rytikerttunen	-	-	-	-	1
Kultarinta Hip ict	1	-	1	-	6
Lehtokerttu Syl bor	20	62	82	13	771
Mustapääkerttu Syl atr	-	1	1	-	24
Pensaskerttu Syl com	-	17	17	6	257
Hernekerttu Syl cur	4	83	87	10	890
Kirjokerttu Syl nis	-	-	-	-	1
Pajulintu Phy lus	132	1038	1170	93	17272
Tiltalti Phy col	-	33	33	3	547
Idäntiltalti Phy col tri	-	-	-	-	1
Sirittäjä Phy sib	-	10	10	-	139
Idänuunilintu Phy des	-	-	-	-	6
Lapinuunilintu Phy bor	-	-	-	-	3
Kirjosiipiunilintu Phy ino	-	-	-	-	11
Hippiäisuunilintu Phy pro	-	-	-	-	4
Hippiäinen Reg reg	-	42	42	-	772
Harmaasiippo Mus str	3	11	14	-	431
Kirjosieppo Fic hyp	30	16	46	1	997
Pikkusieppo Fic par	-	-	-	-	3
Rautiainen Pru mod	1	15	16	-	103
Västäräkki Mot alb	3	-	3	-	181
Keltavästäräkki Mot fla	1	2	3	2	364
Metsäkirvinen Ant tri	2	14	16	1	286
Niittykirvinen Ant pra	1	6	7	-	341
Lapinkirvinen Ant cer	-	-	-	-	29
Tilhi Bom gar	1	9	10	-	56
Pikkulepinkäinen Lan col	-	2	2	-	172
Lapinharakka Lan exc	-	4	4	-	69
Peippo Fri coe	23	24	47	10	617
Järripeippo Fri mon	8	12	20	-	212
Pikkukäpylintu Lox cur	-	-	-	-	1
Kirjosiipikäpylintu Lox leu	-	-	-	-	1
Viherteippo Car chl	26	65	91	16	138
Vihervarpunen Car spi	3	122	125	3	1244
Urpiainen Car mea	-	12	12	-	1492
Tundraurpiainen Car hor	-	-	-	-	100
Punavarpunen Car ery	2	12	14	-	124
Punatulkku Pyr pyr	25	94	119	19	1531
Keltasirkku Emb cit	73	21	94	24	938
Kultasirkku Emb aur	-	-	-	-	4
Pikkusirkku Emb pus	6	3	9	3	11
Pohjansirkku Emb rus	-	20	20	2	168
Pajusirkku Emb sch	19	115	134	86	2264
Lapinsirkku Cal lap	-	-	-	-	4
YHTEENSÄ	602	3526	4128	800	57946
LAJEJA	38	57	63	34	122

Pesintäaikaiset rengastukset

Kesä-heinäkuussa liikuttiiin aseman metsissä hyvin aktiivisesti. Rengastuksia kertyi kuitenkin melko vähän johtuen osittain pönttölintulajien heikohkosta menestyksestä (taulukko 3.). Uusia poikasrengastuslajeja tuli vain yksi, mutta sitäkin mielenkiintoisempi: pikkusirkku pesi tornin lähellä.

Taulukko 3. Pesäpoikas- ja emolinturengastukset/kontrollit 1993.

		pesäpoikasia	emolintuja
Telkkä	Buc cla	-	2
Käpytikka	Den maj	2	2
Räkättirastas	Tur pil	9	-
Punakylkirastas	Tur ili	6	-
Talitiainen	Par maj	70	1
Sinitiaainen	Par cae	17	-
Kirjosieppo	Fic hyp	23	5
Puukiipijä	Cer fam	5	1
Pikkusirkku	Emb pus	6	2
YHTEENSÄ		138	13

Syksy

Heinäkuun 16. oli ensimmäinen vakioverkkopäivä ja sen merkittävimmät saaliit olivat alueella pesineiden pikkusirkkujen kontrollit sekä harakka rengastus. Kuun lopussa ja elokuun alussa verkoista poimittiin useita viitakerttusia; rytikerttuset tavattiin elokuun puolivälissä. Syyskuun mielenkiintoisin verkkovieras oli pikkusirkku ja lokakuun kaksi pähkinänakkelia sekä valkoselkätikka, joka jäikin ruokintapaikalle koko talveksi.

Taulukko 4. Kymmenen eniten rengastettua lajia Höylaksella vuonna 1993 ja vuosina 1984-93.

	1992		1984-92
1. Pajulintu	1170	1. Pajulintu	17272
2. Hömötiainen	687	2. Hömötiainen	9557
3. Ruokokerttunen	226	3. Ruokokerttunen	3166
4. Talitiainen	212	4. Talitiainen	2744
5. Sinitiaainen	211	5. Pajusirkku	2264
6. Punarinta	143	6. Pyrstötiainen	1961
7. Pajusirkku	134	7. Sinitiaainen	1789
8. Pyrstötiainen	126	8. Punatulkku	1531
9. Vihervarpunen	125	9. Urpiainen	1492
10. Punatulkku	119	10. Vihervarpunen	1244

Vaelluslinnut

Pöllöt olivat täysin kateissa. Vaikka syyspyynti olikin tavallista vaisumpaa, odottivat rengastajat turhaan monena hienona yönä helmareita. Myös Joensuun ympäristön atrappi-pyynnit olivat edellisvuotta vaisumpia (JMa, HKä).

Käpytikoilla oli kova kesävaellus. Heinäkuun lopussa vakioverkkoilun alkaessa oli vaellus täydessä käynnissä ja poikkeuksellisesti tikkoja tarttui parina päivänä hyvin myös verkkoon. Kiihvaimpana päivänä JMi käsitteli yksin 43 yksilöä. Mökissä olisi tarvinnut kuulosuojaimia!

Pikkutikat eivät juuri vaellelleet.

Pohjantikkoja oli liikkeellä kohtalaisesti, mutta verkkoihin osui vain 2.

Närhiä oli muutamana aamuna vaelluksella, mutta ei verkkolinjojen lähellä.

Hömötiainen on Höylaksen säännöllisin vaeltaja. Tällä kertaa vaellus kesti kauan, sillä jo 23.8. rengastettiin 18 ja vielä juuri ennen talven tuloa 10.10. 34 yksilöä. Selvää huippuvaihetta ei vaelluksessa ollut; parhaat rengastusmäärät 30.8. 53 ja 11.9. 75 yksilöä.

Töyhtötiainen on viime vuosina ollut myös säännöllisesti liikkeellä. Nyt yhdeksän rengastusta jakaantui tavallista pitemmälle ajalle: 23.8.-21.9. Hieman poikkeuksellisen myöhään oli myös parhaat päivät: 17.9. 3 ja 21.9. 2 rengastusta.

Kuusitiaisia oli edellisvuotiseen tapaan niukasti vaelluksella: 11 rengastusta tyypillisesti syyskuun alkupuoliskolla.

Lapintiainen ei innostunut vaeltamaan hömötiainen tapaan. Kahden hyvän vuoden jälkeen 3 rengastusta tuntui todella niukalta.

Talitiainen esiintyminen oli keskimääräistä vaisumpaa edellisvuotiseen tapaan huipun osuessa tyypillisesti syyskuun viimeiselle kolmannekselle ja lokakuun alkuun.

Sinitiainen vaelsi suhteellisesti tallareita voimakkaammin, sillä koko vaelluksen ajan olivat rengastusmäärät talitiainen luokkaa. Näin oli myös vaelluksen ajoittumisen suhteen.

Pyrstötiaisia oli ilmeisesti liikkeellä lähes edellisvuotiseen ennätysmalliin, mutta jo toisena vuonna peräkkäin vaelluksen katkaisi kesken aikainen talven tulo. Yli puolet 126 rengastuksesta tuli kahtena päivänä: 30.9. 31 ja 8.10. 36 yksilöä.

Puukiipijä palasi kahden huippuvuoden jälkeen taas normaalilukuihin: 6 syksystä vaeltajaa sai renkaat koipeensa.

Hippiäiseen pätee sama stoori kuin edellä. Keskimääräisestä rengastussummasta (42) neljännes tuli 10.9. (10 rengastusta).

Tilhet oli runsasta jo syyskuun loppupuolelta alkaen, mutta verkkoihin niitä osui tyypillisen vähän: 10.

Vihervarpusten liikkumista voisi kuvailla keskimääräiseksi. Huippupäivää ei koettu vaan niitä rengastettiin tasaisen niukasti elokuun loppupuolelta syyskuun puoliväliin.

Urpiainen oli vähissä taivaalla ja todella kateissa verkoista. 6 rengastusta lokakuun alussa on aseman historian pohjanoteeraus.

Tundraurpiainen jäi ensimmäistä kertaa vain rengastajien haaveeksi.

Punatulku oli syksyllä melko runsaana liikkeellä, mutta lajille tyypillisesti niitä saatiin rengastettua merkittävästi vasta talviriukintapaikoilta.

MISSÄ MENNÄÄN? - ELI MEIDÄN POJAT TURKISSA!

Harri Kontkanen

Tärkeintä on lähteminen!

Edellisestä ulkomaanmatkasta oli kulunut jo liian kauan, oli pakko päästä jonkin kauemmaksi. Mister Mauri Leivon (ML) kanssa aloimme pohtia järkeviä ja vähemmän järkeviä vaihtoehtoja. Päälimmäisiksi vaihtoehtoiksi muodostuivat seuraavat kohteet; Marokko, Espanja sekä Turkki, ja jos valuutan tai muun esteen takia emme olisi pystyneet toteuttamaan jotakin noista kolmesta vaihtoehdosta, niin lohdutuspalkinnoksi jätimme Varanginvuonon matkan. Espanja ja Marokko karsiutuivat nopeasti erilaisista syistä, ja Turkinkin suhteen näytti huonolta - olimmeko siis lähdössä Norjaan?

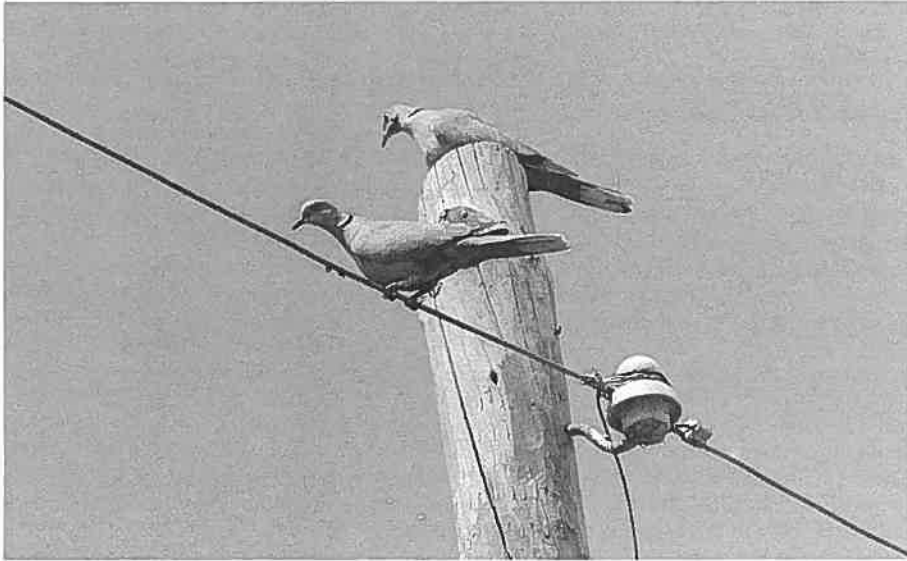
Eräänä lauantaiaamuna maaliskuun loppupuolella puhelin soi. ML soitti Espoosta ja ilmoitti Kymppimatkojen tarjouksesta; kaksi viikkoa Antalyassa tai Alanyassa 1995-matkustusveroineen. No johan oli halpa, varsinkin kun vertaa 800 mk:aa kalliimpiin viikon matkoihin. Päätös lähtemisestä oli tehtävä nopeasti, koska Kymppimatkojen toimisto avautuisi tunnin kuluttua, jolloin varaus olisi suoritettava. Soittelin pikaisesti Pertti Mähöselle (PM) sekä Petri Palvaiselle (PP), että lähtö on 8.4. 1993, jos saamme varattua liput. Pojat sanoivat, että 'mikä ettei', ja sitten jännittämään lippujen kohtaloa.

Kun tieto lippujen saannista varmistui, alkoi entistä innokkaampi matkaraporttien ja lintukirjojen selailu, sekä pääsääntöinen matkareitti alkoi hahmottua. Jänneksen (1989), Mikkolan (1988) sekä Byersin ja Kirwanin (1992) Turkin retkeilyä käsittelevät artikkelit luettuamme olimme vakuuttuneita siitä, että retkemme kohde tulisi olemaan juuri se oikea. Määrittäjäkirjallisuudesta ei tarvinnut ottaa mukaan mitään muuta kuin Jonssonin (1992) uusi 'euro-opas', joka on kuvateoksena vailla vertaa.

Kytkin nousee ja lähtö tapahtuu!

Koitti torstai ja 8.4. 1993. Turkeuropean Airwaysin kone nousi Seutulän kentältä sisällään Kymppimatkojen 'kultapojat' matkalla kohti uusia seikkailuja. Istanbulissa suoritettun välilaskun aikana määritimme PM:lle, PP:lle ja HK:lle ensimmäiset turkinpinnat (variksen ja naakan). ML ei moisista lajeista pinnoja saanut, sillä hän oli vierailut Turkissa aiemmin joitakin syksyjä sitten. Laskuimme Antalyaan klo 17 aikoihin. Edessä oli vielä 1½ h:n bussimatka Alanyaan, missä hotellimme sijaitsivat. Bussista havaitsimme lukuisia haara-, räystä- ja ruostepääskyjä, sekä eräällä pysähdyspaikalla pari töyhtökiurua. Illan jo pimettyä saavuimme sateiseen Alanyaan. Katulamppujen hämärässä loisteessa havaitsimme langalla ilmeisen kääpiösarvipöllön - peijakas, maailmanpinna menee sivu suun.

Hyvin nukutun yön jälkeen oli edessä ensimmäisenä aamupala. Aamiaisella PM kertoi nähneensä rantsussa punajalkahaukan, joka muuten sivumennen sanoen jäi retken ainokaiseksi vespariksi. Aamupalan jälkeen olikin hyvä suunnistaa kaupungille vuokra-auton etsiskelyyn. Eräs Kymppimatkojen opas kehoitti meitä vielä harkitsemaan yksityisautoilua, sillä Turkin liikenne on kuulemma varsin hurjaa. Lisäksi meitä oli kehoitettu kääntymään kansainvälisten vuokraamojen piiriin ja varomaan paikallisia "huijarifirmoja". Laahustimme ensimmäiseksi Budgetin sisätiloihin. Pienen neuvottelun jälkeen laahustimme liikkeestä ulos, sillä Budget pyysi halvimmastakin vaihtoehdosta 4500:- kolmeltatoista vuorokaudelta - suorastaan sikamaista hinnoittelua. Tiesimme tosin etukäteen, että auton vuokraus Turkissa olisi kallista, mutta silti olimme varsin yllättyneitä.

Turkinpulut kuuluvat nimensä mukaisesti Turkin tyypilintuihin (Pertti Mähönen)

Suunnistimme kadun yli ja löysimme Kiral nimisen paikallisen vuokraamon - ja eikun rohkeasti sisään vaan. Alkukangertelun jälkeen elekieli ja muutamat yhteiset saksan- ja englanninkieliset sanat alkoivat purra. Pian meille esiteltiin melko uutta Fiat 131:ä, jonka tutkimme varsin tarkkaan. Hintaneuvottelussa tingittiin viimeiseen asti, nääs maassa maan tavalla. Kun hinta oli sovittu (n.2900:- 13 vrk) alkoi varsinainen sompailu ja sopotus auton vakuutusehdoista. Varsinaiseksi ongelmakysymykseksi nousi omavastuun osuus. Yritimme tulkita vakuutusehtoja oikein sopimuksen lyhyistä englanninkielisistä selvityksistä sekä vuokraamon työntekijän 'full kasgo - no problem!' inttamisesta. 'Full kasgo' kuulosti lupaavalta, mutta 'no problem' tarkoittaa yleensä sitä, että kaikki mahdolliset tunnetut ja ehkä tuntemattomatkin ongelmat ovat jopa todennäköisiä.

Kiivaan "keskustelun" aikana soitettiin pomolle useita kertoja, mutta lopulta vuokraamon työntekijä hermostui meihin ja käski tulemaan huomenna uudestaan. No pienistä erimielisyyksistä selvittiin pian, kun vuokraamon pomo tuli paikalle. Hän osasi englantia vähän paremmin ja kohta VISA vinkui. Hetken päästä olimmekin turkkilaisen tien päällä, tosin emme olleet vieläkään täysin selvillä vakuutuksen omavastuuosuudesta.

On The Road Again!

Alanyasta lähdimme ajamaan kohti itää, missä ensimmäinen kohteemme tulisi olemaan Gögsy Delta. Alkumatka oli rauhallista maaseutua ja liikenne oli varsin hiljaista. Lintupuolelta havaittiin lähinnä lukemattomia pääskyjä, muutamia kymmeniä alppitervapääskyjä sekä töyhtökiuruja. Tie muuttui vähä vähältä mutkaisemmaksi ja lopulta se oli yhtä vaarallisten kurvien sekamelskaa. Matkanteko tällä vuoristoisella rannikko-osuudella oli varsin hidasta mutta puuduttavaa keskinopeuden ollessa 30 km:n hujakkeilla.

Eräällä pysähdyspaikalla ML plokasi pienen liitäjä, joka osoittautui 'välimerenpikkuliitäjäksi' (*Puffinus yelkouan*). Vain PM onnistui 'hoitamaan' lajin ML:n lisäksi - peijakas, taas elis sivu suun. Samalta paikalta ML&PP saivat kauniin mustakurkkukertun maailmanpinnalistojensa

koristukseksi. Anamurissa pysähdyimme upean linnan kohdalla katselemaan läheisellä luodolla olevia lintuja. Kymmeniä keltajalkalokkeja (*Larus cachinnans michahellis*) istuskeli ja lenteli luodon läheisyydessä. Lajin status on vielä tosin epämääräinen, sillä keltajalkalokin eri rodut luetaan usein harmaalokin roduiksi. Mutta luodolla istuskeli myös kaksi vanhaa välimerenlokkia, joiden lajistatuksessa ei ollut epäselvyyksiä. Lokit ovat paitsi varsin harvinaisia, niin myös harvinaisen kauniita ja näyttäviä lokkilintuja - hieno! Retken kolmannen ja viimeisen välimerenlokin havaitsimme vähän myöhemmin liikkuvasta autosta. Kyseinen lintu oli kolmannen kalenterivuoden yksilö.

Iltapäivällä saavuimme Tasucun pikkukaupunkiin. Rundailimme kaupungilla tovin etsiskellen sopivaa yösjaa. Kävimme myös täydentämässä kupuamme ja sitten menimme iltaretkelle Gögsyille. Gögsy on siitä hankala paikka, että tuhansia ja taas tuhansia vesiäisiä ym. sälää pystyy katselemaan oikeastaan vain yhdestä paikasta, nimittäin ns. dyneiltä. Dyneiltäkin katsottuna sektori on rajallinen, koska ruovikko häiritsee havainnointia. Kaiken lisäksi vain ilta puolen auringossa lintuja voi katsella myötälalossa - ollapa paikalla lintutorni!

Kompassimme pusikoita ja heinikkoa matkalla Gögsyn rantaan. ML elätteli toiveita mustafrankoliinista, ja mutisi muutaman syksyn takaisesta 'missauksesta' samalla paikalla. Rantaan saavuttuamme ensimmäinen maailmanpinnani oli kapustahaikara - vihdoinkin! Kahden 'kapustanokan' liihotellessa pois näkökentästä aloimme kuumeisesti tähyillä lintuja pullollaan olevalle suistoalueelle. Uusina lajeina allekirjoittaneelle tuli kääpiömerimetsä (22:n yksilön voimalla), ruskosotka (yhteensä 4 lintua), ruostesorsa (mitäh... nytkö vasta?) sekä marmorisorsa (yht. 15 yks. - hienoja lintuja!). Lisäksi paikalla oli yli 5000 nokikanaa, 6 mustaiibistä, kymmeniä haikaroita, satoja sorsia, 4 sulttaanikanaa, pari paksujalkaa, > 10000 pääskyä ym. kiva.

Seuraavana aamuna aloitimme retkeilyn Gögsyn pelloilta. Pikkulintuja oli liikkeellä runsaanpuoleisesti. Ilmassa lenteli tuhansia pääskyjä ja pelloilla käyskenteli lukuisia lyhytvarvaskiuruja, keltavästäräkkejä, (pääasiassa rotua *feldegg*), harmaasirkkuja ja töyhtökiuruja. Kanavien ruovikoissa oli tasaisin välein kuningaskalastajia - havaintoviikoon merkittiin yhteensä 50 yksilöä. HK:n riemuksi yksi silkkikertunenkin näyttöytyi mallikkaasti. Tulipahan paikattua Eilatissa suoritettu ohari. Gögsyn rannalla olevalla lammikolla oli jonkin verran kahlaajia ja 250 kaitanokkalokkia (200jp+50 2kv). Emme kuitenkaan saaneet ihailia lintuja kauan, sillä alkava sade pilasi tunnelman ja ajoj meidät tien päälle. Viimeiseksi havainnoksi Gögsyltä jäi sateessa kastunut nuhrainen minervanpöllö.

Survaisin nelosen silmään ja kaasun pohjaan...¹ hei nyt mennään Adanaan². Rannikkoa pitkin valui jatkuvasti Apuksia länteen. Haviksiin merkkasimme yhteensä 400 alppitervapääskyä ja 250 tervapääskyä, mutta olihan laskemattakin selvää, että Apusten todellinen määrä oli tuhansia. Adanaa lähestyttäessä liikenne vilkastui ja itse kaupungissa pääkatu oli kulkuneuvoja (autoista hevosiin) pullollaan. Puikkelehtiminen vilkkaassa tungoksessa oli varsin puuduttavaa, koska tarkkaavaisuus ja hermot joutuivat normaaliin liikenteeseen verrattuna muutamaa astetta kovemmalle koetukselle. Vain harva käytti vilkkua, mutta sitäkin useampi auton äänitorvea. Kaupungin keskustan häly jäi taakse kun käännymme etelään kohti Karatasin pikkukaupunkia. Karatas sijaitsee valtaisan Kukurova Deltan eteläkärjessä.

Noin 7 km ennen Karatasia tien vasemmalla puolella on laaja tulvalammikko, joka kuivuu kesäksi. Lammikolla oli kahlaajia runsaanpuoleisesti. Runsaaimmin edustettuna olivat mustajalkatylit (400 yks.) ja pitkäjalat (300 yks.). Parasta antia olivat kuitenkin kuusi juhlapukuista aavikkotylliä. Kahlaajien lisäksi lammikolla pyöri joitakin harmaa-, rusko- ja jalohaikaroita. Illan tullen meidät opastettiin erään hyvin englantia puhuvan turkkilaisen toimesta paikan ilmeisesti noin ainoaan hotelliin, jonka nimi on Balik. Pienen tinkimisen jälkeen neljän hengen majoitushinta saatiin putoamaan 100 000 turkin liiraan (n.60:-). Kelvollisen ruokapaikan löytymiseen tuhrautui tovi ja ruuan tilaamiseen toinen tovi. Ruuan

Kuningaskalastaja on tavallinen näky useilla kosteikoilla (*Pertti Mähönen*)

tilaaminen oli yleensä hankalaa yhteisen kielen puuttumisen takia, mutta elekieltä sekä muutamia turkkilais-englantilais-saksalaisia sanoja yhdistelemällä ja kääntelemällä tilaus saatiin yleensä kunnialla suoritettua. Tämän jälkeen vain odotettiin jännityksellä vatsan kurniessa, mitä pöytään lopulta ilmestyy.

Toinen Karatasin ympäristössä vietetty päivä oli varsinaista löytöretkeilyä. Vaelsimme nuotittomina itään etsien mahdollista reittiä merenrannan laajalle 'sisäjärvelle', mutta koska meillä ei ollut maastoautoa, niin tyydyimme katselemaan lintuja kilometrien päässä olevilta kukkuloilta. Koska järvellä ei näyttänyt olevan lintuja erityisen runsaasti, ja koska lammaslaumoja sekä niitä vartioivia vähemmän lempeitä koiria kulki kanavan vartha tasaiseen tahtiin, päätimme olla patikoimatta järvelle. Stajailimme sen sijaan hetken kiltisti kukkuloilla. Kahlaajapääsäskyjä muutti tasaisena virtana länteen, ja yhteensä 115 lintua merkittiin vihkon sivuille. Aamupäivällä kävimme vielä tempaisemassa lyhyet meristaijit. Isku todettiin jo onnistuneeksi, kun havaitsimme kaksi kiertelevää suulanuorukaista, jotka olivat tulleet hieman normaalia lähemmäksi. Arokiurujen varsin kiurumaisen laulun raikuessa jätimme Karatasin taakse aamuvakion jälkeen ja lähdimme uudelle löytöretkelle kohti Tuzlaa.

Pysähdyimme matkalla tarkistamaan tulvalammikon. 'Stagnat' ovat runsastuneet, ja lampivikloja kahlailli lammikolla yhteensä 160 yksilöä. Tuzlan pikkukylään menevä tie lähtee länteen Karatasin ja Adanan väliseltä tieltä. Tuzlan kylän länsipuolella on useita kilometrejä pitkä 'sisäjärvi', jonka eteläpää tuntuu olevan kahlaajien suosiossa. Kirkkaan kauniista korkeapaineisesta kelistä huolimatta 'lammikolla' puljasi tonni suokukkoja, leppoiset 920 'aleksia' eli mustajalkatylliä, 310 mustapyrstökuuria, 250 avosettia, 500 pikkusirriä, 200 suosirriä, 50 pulmussirriä, 12 vesipääsystä ja paljon muita kahlurilajeja. 'Järven' toisessa päässä tarjonta oli hieman erilaista, mutta mielenkiintoista. Eräällä hiekkariutalla lepäili 56 kapustahaikaraa ja läheisellä vesialueella kahlailli retken ensimmäiset flamingot 134:n yksilön voimalla. Hietikolla pönöttävät 110 hietatiiraa ja 160 kahlaajapääsäskyä, sekä 'järvellä' pyörivät 350 kaitanokkalokkia ovat myös maininnan arvoisia havaintoja.

Illan hämärtyessä kahlaajat oli pakko unohtaa ja nousta jälleen kerran autoon. Kukurovan peltolakeuksilla huomasi tien varressa pienehkön, noin pyyn kokoisen linnun, joten hidastin voimakkaasti ja surautin muutaman metrin päähän linnusta. Tässä vaiheessa puolitoruksissa ollut ML havahtui ja kysäisi asiallisen rauhallisesti, 'mitä h..vettiä?' Lintu lennähti samalla läheiseen peltoon. 'Mustafrankoliininaaras!' oli kaikki, mitä pystyin kommentoimaan ML:n vakavamieliseen kompakysymykseen. Vei hetken ennenkuin havauduimme todellisuuteen - sehän tosiaankin oli frankoliini. ML:kin saa maailmanpinnan, joten tunnelma oli katossa (tosin katto ei henkilöautossa tunnetusti ole kovin korkealla, mutta se ei kuulu tähän - Toim. huom!). Illan jo pimennyttyä etsiskelimme yösjaa Adanasta, mutta valitettavasti kaikki tallit olivat täynnä, joten meidät jouduttiin majoittamaan hotelliin.

Petojen jäljillä

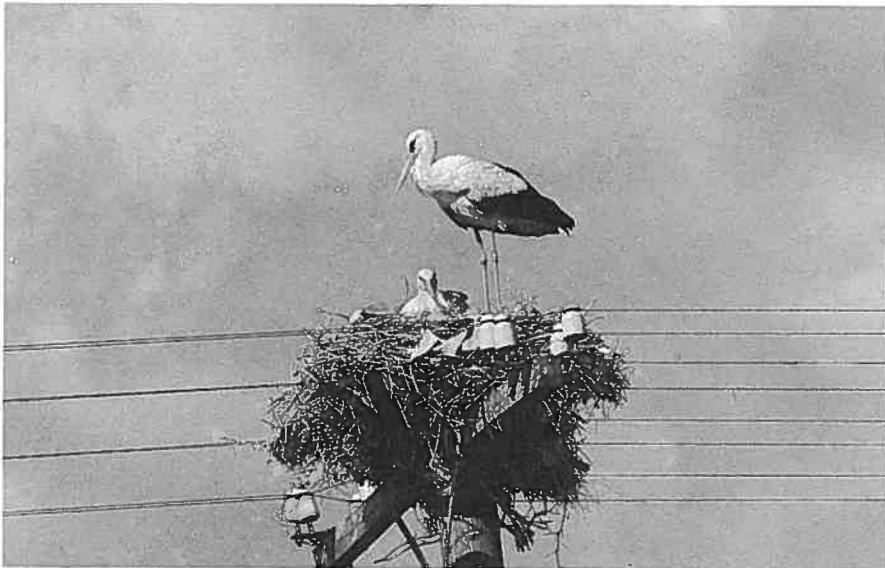
Välimeren koilliskulmassa hakeuduimme Toprakkaalen linnan raunioille, mikä on joidenkin ruotsalaislähteiden mukaan kuulemma hyvä petomesta. Kauniin sään vallitessa petoja viuhtoi tasaisen niukasti, mutta korkealla. Paikan huono puoli oli se, että kaikki pedot ylittävät paikan korkealla liitäen, eikä ihme, sillä paikkahan sijaitsee kahden vuoristoalueen välissä. Lähdimme siis pian kohti etelää, kohti Iskenderunia. Silmä kovana tihrusimme taivaalle petojen toivossa, mutta turhaan. Yakacikissä stajailimme tovin, mutta petoja muutti edelleen erittäin niukasti. Mahtava kattohaikaraparvi - 2500 lintua - seuraili meren ja vuoriston välistä kapeaa rantakaistaletta. Hitaasti kaarteleva ja etenevä parvi oli sydäntä lämmittävä näky - näkemättömät pedot unohtuivat hetkeksi.

Vähän Iskenderunin pohjoispuolella kurvasimme pienelle vuoristotielle. Ajoimme muutamia kilometrejä ja löysimme sopivannäköisen stajijmestan - putket pystyyn ja stajaamaan. Vihdoinkin taivaalla oli pientä liikennettä, ja koska pedot menivät kauniisti päältä ja vierestä, riitti jatkuvasti ihasteltavaa. Lähinnä iltapäivän petosigma oli 560 lintua, joista 210 hiirihaukkaa, 2 arohiirihaukkaa, 1 'pernis' (mehiläishaukka), 181 pikkukiljukotkaa, 32 'pennatusta' (kääpiökotka), 52 käärmeotkaa, 10 hanhikorppikotkaa, 5 pikkukorppikotkaa ja muutamia muita yksittäisiä petolajeja. Tapituspaikan luona pyöriskeli iloksemme myös 15 pikkutervapääsäkyä - ihan kiva westerni (länsipalearktisen alueen pinna).

Laskeutuessamme alas vuorenrintettä havaitsimme joidenkin satojen metrien päässä tien vasemmalla puolella turkkilaisten sotilaiden vartiotorin. Tuimailmeiset aseistetut sotilaat tarkkailivat kulkuamme. Peijakas kun emme huomanneet hyvin 'piilotettua' tornia vuorelle noustessamme. Useista lintuharrastajapidätyksistä kuulleina ja ML melkein kokenaena tiedostimme edeltäneen tilanteen vakavuuden - olimme sotilasalueella, ja oli onni ettemme joutuneet pidätetyksi. Pian huristelimme läpi Iskenderunin ja sukelsimme vuoristosolaan, joka johtaa Välimeren rannikolta 'Syyrian tasangolle'. Yöpaikan löydimme Sarimazista, Seyran nimisestä laadukkaasta mutta melko kalliista hotellista.

Vaakatasossa vietettyjen hetkien jälkeen löntystelimme aamulla alas laakson puutarhoihin pikkulintujahtiin. Tirpusia oli paikalla varsin nihkeästi. Yksinäinen nokkavarpunen tiksaatteli retkipinnaksi, etelänsatakieli lauleli rinteessä ja jokapaikan tiklit jodlailivat iloisesti. Mutta, mutta onneksi pirteä pussitaiskoiras säväytti terhakkaalla olemuksellaan. Kuittasin täten Eilatin toisen nuijauksen ja sain maailmanpinnan (mitäh?). Maurille pussitintti oli hänen ensimmäisen koiraslintunsa ja PP&PM saivat myöskin maailmanpinnan - siis hyvät havainto! Keli oli aurinkoinen, suhteellisen lämmin ja etelätuulinen, odotukset petomuuton suhteen olivat siis korkealla.

Ajoimme yhdeksän aikoihin stajipaikalle, josta näkee 'Syyrian tasankoalueen'. Päivän lämmitettyä tasangolta nousi suuri 'ciconiaparvi'. Hitaasti mutta vakaasti kattohaikaraparvi nousi ylemmäksi ja ylemmäksi. Pitkällisen kaartelun jälkeen haikarat olivat tarpeeksi korkealla ja

Muuttavien kattohaikaroiden matkatessa Eurooppaan, ovat paikalliset 'cicet' jo pesimäpuuhissa (Pertti Mähönen)

aloittivat liitonsa solaa pitkin kohti Välimeren rannikkoa. Kaunista, sanoinkuvaamattoman kaunista, kun 2100 kattohaikaraa valui rauhallisesti kaukaista vuorenrintettä vasten ohitsemme länteen. Egoististen nautintojemme lomassa ihmettelimme petolintujen lähes totaalista puuttumista. 'Miksi, miksi?' kysymykset singahtelevat, sillä nythän pitäisi olla parasta muuttoaikaa ja kelikin oli lähes optimaalinen. Jätimme stajijapaikan puoliltapäivin ja hurautimme Välimeren rannikolle - joskohan petoputki kulkisi vuoristoalueen länsireunalla. Mutta pian havaitsimme, että tulos länsireunalla oli sama, nolaa! Läksimme siis Iskenderuniin pankkiasioille.

Myös seuraava päivä oli aurinkoinen ja lämmin, joten peto-odotukset olivat eilisen perusteella matalalla. Emmekä pettyneet odotusten suhteen. Petomuutto oli edelleen täysin nollassa - erittäin omituista? Onneksi kattohaikarat säväyttivät jälleen, yhteensä 3260/n.11a nähtiin muutolla eilistä reittiä pitkin. Vuorenrinteellä hilluva kallionakkeli oli helppo havaita kantavan laulun perusteella, mutta itse lintua oli vaikea paikallistaa. Ikuisuudelta tuntuvan tovin jälkeen nakkeliariskunta löytyi pomppimasta kivikosta. Kallionakkelit ovat kotoisen pähkinänakkelin tavoin varsin eläväisiä ja hauskoja 'toughottajia'. Vuorenrinteen pusikoissa pyöri lukuisia pikkulintuja, joiden seasta löytyi korea valkokurkkusatakielikoiras, kolme orfeuskerttua, kirjokerttu ja viisi mustakurkkukerttua. Kolmikkomme jatkaessa stajija ML hurautti solaa pitkin länteen metsästämään kadonnutta petoputkea. Parin tunnin päästä ML palasi takaisin tyhjin käsin, joten päätimme jatkaa matkaa itään.

Idän ihmeitä ihmettelemässä

Yön pimeyden vielä vallitessa heräilimme hämyisessä Mercan hotellissa jossakin päin Gaziantepin suurkaupunkia. Aamun valjetessa olimme karussa ympäristössä Isikli nimisen pikkukylän liepeillä. Lintuja alueella oli lukumäärällisesti varsin vähän, mutta lajisto oli sitäkin eksoottisempaa. Vaikka Isikli on karua 'vuoristoerämaata', on aamuinen hetki salaperäisten äänien kaikuessa täynnä mystistä harmoniaa. Valkenevan päivän ensimmäisiä lintuja oli läheisellä kalliolla istuskeleva, rusotaskuakin selvästi kookkaampi (suora vertailu) vuorinakkeli

(*Sitta tephronota*). Vuorinakkeli on erehdyttävän samannäköinen kuin kallionakkeli, tosin selvästi kookkaampi. Vuorinakkelin silmäkulmajuova on pitempi ja se on leveimmillään silmän takana, kun taas kallionakkelin skj on leveimmillään silmän kohdalla tai se on \pm tasaleveä. Kokenut ornitologi tunnistaa lajit myös äänestä - vuorinakkelin ääni on matalampi ja hidastempoisempi.

Isiklin alueella jokseenkin yleisenä esiintyvät syyriantikka ja balkanintiainen olivat hauskoja uusia tuttavuuksia. Valkokurkkusatakielikoiraat olivat palanneet jo oikein joukolla pesimäpaikoille ja niiden laulua kuului usealta taholta. Myös isokiurun arokiurumainen, kiurun laulua karkea-aiheisempi liverrys iskostui mieleen. Isokiurun laulua kuvataan joissakin kenttäoppaissa tosiaankin arokiurumaiseksi, ja arokiurun laulua kiurumaiseksi - mielenkiintoinen vertaus, mutta mielestäni varsin osuva. Pari rantatulkua ilmestyi kuin tyhjästä koristamaan karua maisemaa, ja retken ensimmäiset kolme ruostesirkkua näyttäytyivät vasta tässä vaiheessa - ML&PP saivat maailmanpinnan. ML:n kanssa komppasimme erään vuorenrinteen kivikkoa ja kuinka ollakaan, editsemme lensi lintu, joka oli kuin viherpeipon ja sitruunapeipon risteytys, ja lisäksi linnulla oli peltosirkun ääni. Lintu laskeutui lähellemme kivikkoon. Linnun kurkku, posket sekä vatsa olivat keltaiset, pää ja niska olivat harmaan vihertävän kellervät - sehän oli keltapääsirkku (*Emberiza cineracea*) ja vieläpä rotua *semenowi*, eräs idän ihmeistä!

Aamulla anivarhain jätimme Mercan hotellin jo toistamiseen ja suuntasimme yhä idemmäksi, kohti Eufrat-jokea. Levottomien kurdialueiden läheisyydestä kieli poliisipartio, joka tiedusteli määränpäättämme. Kerroimme Birecikin ja Halfetin olevan itäisimmät kohteemme, joten saimme jatkaa matkaamme ilman muita muodollisuuksia. Laskeuduimme vuoristoylängöltä Eufratin varrella sijaitsevaan Birecikin pikkukaupunkiin, joka on useiden eurooppalaisten lintuharrastajien pyhiinvaelluksen kohde. Kesäisin alueen kerrotaan lähentelevän helvetillistä pätsiä, mutta jo keväinen aamukin oli lupaaavan lämmin.

Aloitimme Birecikin retken WWF:n Eufratin varrella sijaitsevan työttöibistarhan liepeiltä. Purkauduimme toivorikkaina ulos autosta ja aloimme tähyillä Eufratille. Työttöihyppä ja kirjokalastaja (PM) tulivat retkipinnoiksi ennen aiotua wadi-komppausta. Yllättäen rinteeltä aivan vierestämme löytyi 3 työttöibistä (*Geronticus eremita*), joista yksi oli renkaallinen. Ihmettelimme pinnakäätelyn lomassa, vieläkö vapaita 'geroja' on olemassa. Hämmennyksen ja onnen sekamelskan vallitessa lähdimme komppaamaan pitkin kuivaa wadia (kuiva joenuoma), josta toivoimme löytävämme hietikkopyyn (*Ammoperdix heyii*). Wadi oli autio mutta tyhjä ja silti niin rauhallinen. Taivaalla lentelevä pikkutervapääsky ei tuottanut määrittämisongelmia, mutta wadin pohjalla vastaan tullut kerttu aiheutti ensin pientä päänvaivaa. Lintu oli jokseenkin samettipääkertun (*Sylvia melanocephala*) näköinen, paitsi että päälään musta vaihtui diffuusisti selän harmaaseen, kyljet eivät olleet samettipääkoiraan tapaan tummanharmaat, ja lisäksi lintumme rinta ja vatsa olivat hyvin hailakan punertavat. Pian vakuutuimme siitä, ettei lintu voinut olla mikään muu kuin kaspiankerttukoiras (*Sylvia mystacea*).

Palasimme autolle ilman hietikkopyytä. Auringon noususta oli nyt kulunut pari tuntia, joten hietakanojen pitäisi ilmestyä juomingeille Eufratin keskellä olevalle hiekkasärkälle minä hetkenä hyvänsä. Auringon nousun aikoihin kaukaisilta aavikoilta lähteneet hietakanat ennättävät juomapaikalle vasta muutamaa tuntia myöhemmin, joten ajankohta pitäisi olla sopiva jousihieta- ja/tai hietakanan näkemiseen - näin tuumailimme. Eikä aikaakaan, kun parvi hietakanoja pyörähti editsemme ja laskeutui hiekkasärkälle juomaan. Jossakin vaiheessa löysimme yhä uusia vilttejä työttöibiksiä - nuoria ja vanhoja, renkaallisia ja renkaattomia - outoa, mistähän nyt on kysymys? Hetki sitten elimme vielä siinä uskossa, että 'gerot' olisivat edelleen kiltisti WWF:n tarhassa, mutta alkoi tuntua siltä että paikalla on suoritettu ns. 'release-operaatio' eli linnut on paiskattu pellolle.

Töyhtöiibikset pesivät jälleen luonnonvaraisena Eufratjoen rantakalliolla (Pertti Mähönen)

Tarhan ilmetty johtaja kutsui meidät tutustumaan tarhaan heikkoa englannin kielen taitoaan apuna käyttäen. Pian totuus alkoi selvitä - häkit olivat tyhjiä. Keskustelimme johtajan kanssa ja yritimme saada selkoa iibiksen tämänhetkisestä statuksesta, mutta kieliongelmien takia kuva jäi varsin epäselväksi. Mikäli tulkitsimme hänet oikein, niin yhteensä 60 lintua on vapautettu, ja näistä 33 lintua on palannut talvehtimisalueilta takaisin, ja näistä puolestaan 32 on edelleen hengissä. Itse näimme n.25 iibistä, joista osa rakensi pesiään kallion rinteellä oleviin pönttöihin, ja osa pesi villoin ja vapaina kallionkielekkeillä luonnollisessa ympäristössä - näinköhän WWF:n projekti olisi onnistunut? Turkin Birecikin lisäksi Marokko on ainoa paikka maailmassa, missä voi vielä nähdä villoja töyhtöiibiksiä, mutta valitettavasti ne ovat sielläkin sukupuuton partaalla.

Ennen päivän kuumimpia hetkiä kävimme retkeilemässä Eufратin varrella olevissa puutarhoissa. Kaspiankerittukoira lauleli joka puolella. Laji tuntuu olevan alueen yleisin pikkulintu. Silkkikerittusen voimakas laulu kajahti pienen puronvarren pöpeliköstä. Joen toisella puolella olevan pellon keskellä mustafrankoliinikoira soidint matalan kummun päällä - vaikka laji oli jo plakkarissa, oli koiraslintu näkemisen arvoinen. Päivän kuumimpina hetkinä läksimme Birecikin keskustan puistossa sijaitsevaan ulkoilmaravintolaan. Paikka on ollut jo vuosia eurooppalaisten lintuharrastajien erityisen mielenkiinnon kohteena puistossa viihtyvien idänkäppiösarvipöllöjen (*Otus brucei*) takia.

Puistossa ensimmäinen retkipinna oli kottarainen. Tarjoilijapoika johdatti meidät pöytään, johon vain ML istahti rauhallisesti (hänellähän oli brucei jo hoidossa), meidän muiden jatkaessa levotonta tähyilyä puiden latvuksiin. ML katseli ilmeisen huvittuneena meidän paineisen lovista tähyilyä ja tarjoilijapoikaa, joka nyki meitä hihasta osoittaen pöydässä odottavia tuoppeja ja elehtien jotakin ilmeisesti pöllöistä. Seurasimme häntä vastahakoisesti, ja kuinka ollakaan, hän johdatti meidät suoraan kahden päivälevolla vierekkäin istuskelevan idänkäppiösarvipöllön alle. Nukkuvat pienet pöllöt olivat hempeä näky, olimme sanoinkuvaamattoman tyytyväisiä - tämän kokemuksen jälkeen maistui viileä olut ja lämmin ateria.

Iltapäiväretki suuntautui Halfetin vuorikotkamaille. Eufратin varrella sijaitseva pikkukylä kauniin karuine ympäristöineen on käymisen arvoinen paikka, vaikka vuorikotkaa ei näkyisikään. Halfetin keikan varrella meitä viihdyttivät muutamat valkoselkätaskut, pikkutuulihaukat, minervanpöllö, rantatulkut ja kivikkorastakoiras. Lyhyt keskustelutuokio paikallisen kurdin kanssa oli etnosentrisesti avartava. Birecikissä näimme tullessa vielä arvokkaan retkipinnan, palmukyyhkyn, jota ei juuri muualla Turkissa tapaa. 'Paineisen' ML:n johdolla suuntasimme kulkumme vielä kerran wadiin hietikkopyykomppaukseen, mutta turhaan - no jääpähän jotain painehdittävää seuraavallekin retkelle. Nauttiessamme illallista hotellin terassilla kantautui vienon tuulen mukana Eufратilta kelmeä paskan tuoksu. Murheellisina totesimme joen olevan todellinen likaviemäri, johon turkkilaiset, kuin pellossa elävät vajaamieliset siat, syyttävät jätteensä.

Lumikanojen jäljillä

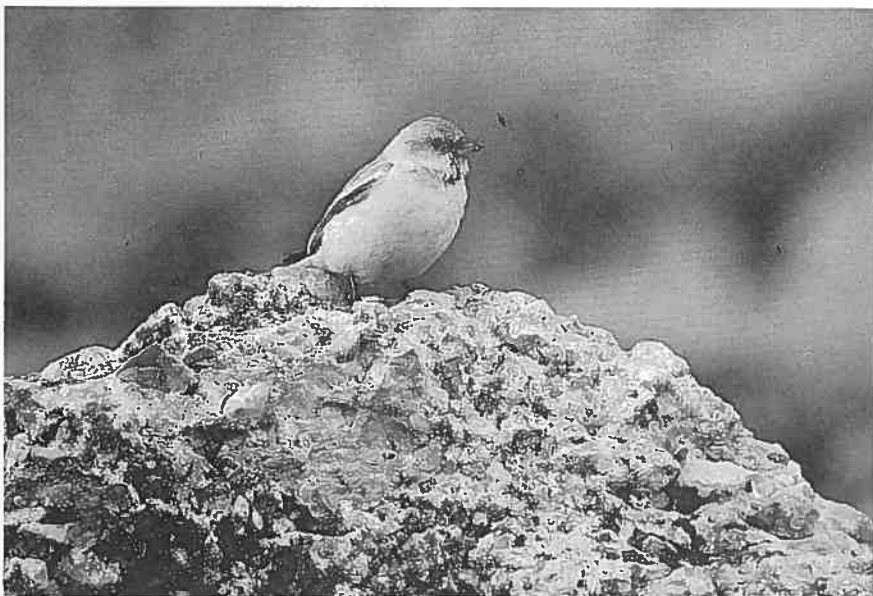
Auton keula kääntyi kohti länttä, ja taas mentiin. Matkalla tarkoituksemme oli tarkkailla petoja vuoristossa, mutta erittäin pilvinen sää teki tepposet ja petomuutto jäi jälleen haaveeksi. Suunnitelma X otettiin käytäntöön ja huristelimme jo toistamiseen Tuzlan kahlaajahietikoille. Siellä oli puolestaan varsin poutainen sää, mutta kahlaajia oli kuitenkin kivasti, yhteensä 3230 piipertäjää. Lajisto oli jokseenkin sama kuin viimeksi. Mainittavina poikkeuksina paikalla oli 190 pulmussirriä ja 60 mustavikloa. Seuraava projekti oli tarkoitus olla rahanvaihto Adanassa, mutta eikös perhana, pankit olivat kiinni! Nokka suunnattiin Demirkazikille ja menoksi.

Vuoristossa tulivat uudet lajit vastaan. Keltahemppoja tirsii puutarhoissa ja metsästä löytyi etelänpuukiiپیjä sekä punarintanakkeli. Vähän ylempänä kaksi vanhaa partakorppikotkaa yllätti ryhmämme. Viiksiveikot leijailivat kuvausetäisyydeltä - silloin oli vaikea löytää enää uusia ja tarpeeksi tehokkaita laatusanoja kuvaamaan tilannetta ja mielialoja autenttisesti. Muitakin petoja alkoi näkyä kiittävästi; hanhikorppikotkia kaarteli harvakseltaan, joku vanha maakotka purjehti pitkien vuorenrintettä ja myös yksittäisiä käärme-, kääpiö- sekä pikkukiljokotkia näyttyi. Illalla saavuimme Demirkazikin vuoristomajalle, josta näkymä lumihuippuisille vuorille oli häkellyttävän kaunis.

Yöllä tuuli riehui ja vinkui majan nurkissa - mieleeni hiipi epäily, näinköhän aamuudesta vuorelle kapuamisesta tulisi mitään. Aamulla läksimme liikkeelle auringonnousun aikoihin, emmekä muutamaa tuntia aikaisemmin, niinkuin useimmat matkakertomukset suosittelivat lumikanojen varalle. Aamuhämärissä poukkoilevan vuorisirkun perässä juostiin periaatteessa turhaan, sillä myöhemmin laji sai 'potkia jaloista'. Tiukka nousu jakoi ryhmämme kahtia - paineiset lumi(kana)miehet (ML&HK) painoivat edeltä, ja puuskuttavat mutta paineettomat jähppiset (PP&PM) kapusivat perässä. Kapuamisen ohessa havaittiin hieman rautiaismaisesti laulava kaspianrautiainen (*Prunella ocularis*), alppivarikset herättivät ihanaan todellisuuteen - olimme Turkin eksoottisissa vuoristossa. Hyisessä tuulessa tähyilimme loputtoman tuntuisten rinteille lumikanaa etsien. Yhä uudestaan ja uudestaan kiikaroimme ja putkeilemme rinteitä läpi, mutta nyt lähes metson kokoisen lumikanankin löytyminen kivi- ja lumierämaasta alkoi tuntua epätodennäköiseltä.

Saavuimme Mr ML:n kanssa ylätasangolle n.7.30 puolentoista tunnin rankahkon kapuamisen jälkeen. Lumilaukuja oli siellä täällä, ilma oli pilvinen ja tuuli melko reipas. Lumivarpuksen piiperrellessä pälvialueilla oli tunnelma erehdyttävästi kotimaisen kevään. Lumihuippuisia vuoria vasten lentävät alppivarikset ja alppivarikset herättivät ihanaan todellisuuteen - olimme Turkin eksoottisissa vuoristossa. Hyisessä tuulessa tähyilimme loputtoman tuntuisten rinteille lumikanaa etsien. Yhä uudestaan ja uudestaan kiikaroimme ja putkeilemme rinteitä läpi, mutta nyt lähes metson kokoisen lumikanankin löytyminen kivi- ja lumierämaasta alkoi tuntua epätodennäköiseltä.

Kapusimme hieman ylempiä ja jatkoimme lumikanaprojektia vesisadekuurojen lomassa. Kaukainen 'kuui' huuto herätti toiveita - isokuovi vuoristossa täytyi olla lumikanakoira. Armotonta tähyilyä kesti tovin, kunnes ML ilmoitti, että kaspianlumikana (*Tetraogallus*

Lumivarpunen tuo monessa suhteessa mieleen pulmusen (Mauri Leivo)

Kaspianrautiainen on Demirkazikin himotuimpia lajeja (Mauri Leivo)

caspicus) putkessa. Toden totta lumikanpariskunta ruokaili ruskeahkolla 'niityllä' n.800 m:n päässä meistä. Välillä koiras kohotti nokkansa taivasta kohti ja päästi isokuovimaisen huutonsa. Mahtavaa, retken himoituin laji pinnapussissa päällimmäisenä ja egoistisessa taulukossa ylimmäisenä! Koiraslumikana oli naarasta hivenen isompi ja päältä harmaampi (♀ ruskeampi). Lisäksi koiraan valkeat päänkuviot olivat skarpimmat ja puhtaamman väriset.

Tässä vaiheessa (klo 10.00) jäppisetkin (PP&PM) näkyivät saavuttaneen yltasangon. Huusimme n.½ km:n päässä oleville sälleille lumikanasta, mutta etäisyydestä johtuen tiedon kulku oli hankalaa. Sällit olivat kuulleet lumikanahuutomme, mutta harha-aistimuksista tai vääristä arvioista johtuen he luulivat, että välillämme on rotko, eivätkä he jaksaneet lähteä kiertämään sitä. Ihmettelimme ML:n kanssa miksi jäppisiä ei kana kiinnostanut, vaan he lähtivät lepotuokion jälkeen takaisin kohti hiihtomajaa. Läksimme Leivosen kanssa kohti rotkokanjonia kalliokiipijähtiin. Laskeutuessamme kanjoniin havaitsimme alppirautiaisen ja mustia 'urpiaisia' elikkäs kultahemppeja (*Serinus pusillus*). Nuori partakorppikotka tiputteli jotakin saalistaan kivikkoon, nouti saaliin ja toisti saman uudelleen. Näimme lisäksi pari vanhaa 'partasta' ja yhden esiaikuisen maakotkan.

Hivuttauduimme kanjonissa vähä vähältä alemmaksi, mutta lumen paljous käännähti sankarimme takaisin. Eikun takaisin tuuleen ja viimaan, vesisadekin yltyi lupaavasti. Yltasangolla käveleminen yhä kovemmassa tuulessa ja välillä rännänsekaisessa sateessa ei ollut helppoa. Litimärkinä laskeuduimme rinnettä alas ja yht'äkkiä jaloistamme lennähti perhosen lailla lepättelevä kalliokiipijä. Jopas oli lintu paikan valinnut, ihmettelimme loivalla rinteellä iloissamme, ja kaiken lisäksi sadekin taukosi. Vuoristomajalle saavuttuamme olimme jo kuivaneet lähes täysin voimakkaassa vuoristotuulella. Kämpillä vaihdoimme kuulumisia jäppisten kanssa. He olivat nähneet samoja lajeja kuin mekin, lukuunottamatta lumikanaa, mutta vuoripyy (*Alectoris chucar*) täydensi poikien kanalistua.

Seuraavan aamun vietimme vielä 'Demillä' ihastellen ja nauttien. Pojat kuvailivat; PP napsi kalliokiipijästä kuvia lähimmillään n.10 metristä, ML sai hienon potretin kaspianrautiasta, Pertsä kuvaili siiseleitä, myös lumivarpunen ja kultahemppo tallentuivat upeasti filmille. Kaspianrautiasten laulellessa ja valkoselkätaskujen kisaillessa oli unohtumattoman hienoa ihailta mustaleppälintuja, kivikko- ja sinirastaita sekä muita vuoristoseutujen ihmeitä.

Ylängön järvillä

Sultan Sazlik on uskomattoman iso ruovikkojärvi. Aloitimme tutustumisen museon vierellä sijaitsevalta lintutornilta. Torni on uskomattoman korkea ja kapea, vajajereilla tuettu hökötyks, mutta kuitenkin kiipeämiskelpoinen. Järvi on kuivanut rajusti tornin rakentamisen jälkeen, tai sitten tornin paikka on valittu huonosti, sillä tornista ei näy mitään muuta kuin loputonta ruovikkoa. Lisäksi hyytävän kylmä tuuli teki tarkkailun mahdottomaksi - äkkiä alas. Alhaalta havaitsimme 200:n yksilön parven yöhaikaroita, jotka lennähtelivät välillä puista jotakin säikkyen. Alueen opas houkutteli meidät museoon. Suuressa vitriinissä olevat täytetyt linnut ovat lähinnä säällittävä esitys, siksi nuhruisia ja räjähtäneitä höyhenkasvoja ne ovat. Lisäksi kolme lintua oli saanut väärän lajinimen, joten ML neuvoi vaihtamaan nimilappua ja henkilökunta merkitsee asian ylös. Kaikesta huolimatta kaikkien paikalla vierailevien lintuharrastajien tulisi käydä museossa edes alueen suojelua tukeakseen. Ystävällinen opas johdatti meidät turkkilaiselle teetauolle. Meille tarjottiin mahdollisuutta veneilyyn järvellä, mutta päätimme jatkaa retkeilyä omin päin.

Palasimme museolta muutamia kilometrejä takaisinpäin ja käännyimme päätieltä kanavan vartta seurailevalle tielle. Noin kilometrin ajon jälkeen molemmilla puolilla avautui ruovikon seassa matalia vesialueita. Kahlaajia, etenkin suokukkoja, ja sorsia, lähinnä heinätaveja ja taveja, oli runsaasti. Punapäänarsku suhautteli uudeksi lajiksi, ruskosuohaukkoja leijaili

Nuori pikkutuulihaukkakoiras Ereglin koloniassa (Mauri Leivo)

ruokomeren yllä ainakin 40 yksilöä ja parisataa flamingoa majaili ympäri järveä. Näkyvyys paikalta oli kuitenkin varsin rajallinen, joten huristelimme illan kahussa järven toiselle puolelle.

Kävelimme kuivaa mutarantaa pitkin kohti vastavalossa siintävää järveä. Yksittäisiä pikkukiuurua singahteli lentoon silloin tällöin. Järven yllä leijaili satoja Chlidonias-tiioja, joista määritämme 15 valkosiipi- ja 350 valkuposkitiiraa, mutta emme nähneet yhtään mustatiiraa! Kääpiömerimetsoja järvellä oli runsaasti. Näimme yhteensä 350 'miniatyyri-phalaa'. Kurjesta tuli 'reidari', ja kaukana näkyi 90 ruostesorsan parvi. Egretat olivat myös varsin lukuisasti edustettuna. Silkkihaikaroita kirjassimme 550, jalohaikaroita 45 ja lajilleen määrittämättömiä merkkasimme 250. Auringon laskiessa suokukot alkoivat kertyä yöpymispaikoilleen. Satapäisiä parvia viuhtoi järven yllä, ja illan tullen arvioimme nähneemme yli kymmenentuhatta 'suokulaista'.

Yövyimme Yesilhisarin pikkukaupungissa Hisar nimisessä hotellissa. Hotelli ei ollut kovin kallis rotanloukuksi, ja sitäpaitsi ilmassa leijui ummehtunut tuoksu. Olimme ilmeisesti ainoat asiakkaat viimeiseen kuukauteen. Mutta meidän vaateliaille kaasuveikoille tämäkin luola kelpasi hyvin, ja yön aikanahan ilma tulisi muuttumaan entistä raikkaammaksi. Ottakaamme siis yöstä ilo irti ja lohduttautukaamme sillä, että ainahan paikkaa voi suositella myös kavereille. Seuraava aamu oli entistä kylmempi. Läheisillä rinteillä maa oli lumesta valkeana ja kylmä tuuli pureutui retkeilijöidemme luihin ja ytimiin. Kävimme heittämissä vielä jäähyväiset Sultan Sazlikille jatkaaksemme pian kohti Eregliä.

Ereglin kaupungista löytyi vihdoinkin sellainen pankki, jossa suomivaluutta vaihtui liiroiksi, eli syrjäseuduille kannattaa varata mukaan dollareita tai Saksan markkoja. Ereglin lintujärvi on yhtä valtavaa ruovikkomerta, jonka rikkovat vain pienet lampareet. Myös siellä oli runsaasti kääpiömerimetsoja (350 yks.) ja ruskosuohaukkoja (50 yks.). Sorsalintupuolelta mainittavin havainto oli 250 punapäänarskua. Arohiirihaukkoja pääsi katselemaan ensimmäistä kertaa oikein kunnolla. Rufinusten lomassa eräs alta lähes musta ja kontrastikas, lähes valkopyrstöinen ruskosuohaukkakoiras säväytti - kaikkea sitä näkeekin! Pienessä kylässä 'järven' lähellä on rauhoitettu pikkutuulihaukkakolonia. Pikkutinnut pesivät kookkaan kiviraunion koloissa, ja kylän nurtsilla olevilla pienillä kiviröykkiöilläkin majailee vähintään yksi pari kullakin. Kaiken näköisiä ja ikäisiä pikkutinnuja havaittiin yhteensä nelisenkymmentä.

Illankahussa läksimme kohti Konyan suurkaupunkia. Matkalla näimme pelloilla yhteensä 200 lepäilevää kattohaikaraa. Illan jo tummetessa huomasimme peltojen yllä kaartelevan kookkaan spiraalimaisen pelikaaniparven. Tsiikasimme parven läpi tarkkaan - peijakas, ei kiharasellaista vieläkään, tuskaillee ML. Spiraalin latvoilta lintuparvi valui liitontoon. Pian koko parvi oli yhtä hanhimaisten aurojen sekamelskaa, ja näky muistutti erehdyttävästi arktista hanhiparvea. Konyassa vietetyn yön jälkeen suuntasimme kulkumme kohti aurinkorantoja - kohti Alanyaa. Beysehir Gölulla pysähdyimme ihaillemaan mustakaulaukkuja, ja näitä retkipinnalajin edustajia puljasi järvellä yhteensä 250 yksilöä.

Reittimme kulki läpi vuoriston, joka toi mieleen maisemat Kalliovuorilta. Kangaskiuurujen laulu raikui vuoristometsissä. Retkipinnoiksi löytyi vielä pähkinänakkeli ja laulava vuoriuunilintu. Alanyassa olimme iltpäivällä, ja auton luovutus sujui mutkattomasti - no problem! Ajokilometrejä kertyi 3175 pääsääntöisesti hyvillä teillä. Sitten menimme kipin kapin rantsuun lomaillemaan ja ottamaan aurinkoa. Näin me paheelliset kornitologit, Kymppimatkojen kultapojat, täytimme parin tunnin pikavisiitillä suomalaisten rantaleijonien velvoitteen varsin vajavaisesti, mutta kuitenkin!

LÄHTEET:

Byers, C. ja Kirwan, G. 1992: Birding in Turkey. - Birding World 5: 183-192.

Jonsson, L. 1992: Birds of Europe, with North Africa and the Middle East. Christopher Helm, London.

Jännes, H. 1989: Turkki - lintuparatiisi Aasian porteilla. - Lintumies 24: 150-157.

Mikkola, K. 1988: Turkin Hatay - uusi petolintukohde. - Lintumies 23: 165-167.

SIIPIRIKKO Vol. 20 1993

	Sivu
Anonymous artists: Mikä Mikä lintuskaba	103
Halonen Markku: Yölaulajat 1992 Pohjois-Karjalassa	45
Jouhki Vesa: Linturetkelyä perheloman yhteydessä USA:n länsirannikolla, osa I	93
Jouhki Vesa: Linturetkelyä perheloman yhteydessä USA:n länsirannikolla, osa II	99
Juvaste Risto: Lokkiharrastuksen vaaroja	52
Juvaste Risto: (Selkä)lokkeja suojelemaan!	48
Kinnunen Pekka: Terveisiä salolta	111
Kontkanen Harri, Halonen Markku, Parviainen Ari ja Sormunen Jarno: Kevätmuutto 1991 Pohjois-Karjalassa	3
Kontkanen Harri: Syysmuutto 1992 Pohjois-Karjalassa	67
Lappi Esko: Pielisen selkälokit	53
Lehtoranta Hannu: Päiväpetolintujen pesintä Pohjois-Karjalassa 1992	107
Lehtoranta Hannu: Pöllöjen pesintä Pohjois-Karjalassa 1992	83
Leivo Mauri: Harvinaisuudet 1992 Pohjois-Karjalassa	112
Miettinen Juha: Höytiäisen kanavan lintuasema 1992	21
Miettinen Juha: Kesähavainnot 1992	35
Pohjois-Karjalan Lintutieteellisen Yhdistyksen toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 1993	27
Vol. 19 1992	32